

Plenum

Torsdag 27.5.2021 kl. 16.01—21.51

6. Egen Vilja 2020 – Vi uppdaterar Finlands abortlagstiftning till 2020-talet!

Medborgarinitiativ MI 8/2020 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Tarja Filatov: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet.

För remissdebatten reserveras högst en timme. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. I anslutning till detta ärende tillåts även debatt om ärende 10 på dagordningen. — Vi inleder debatten. Ledamot Tanus.

Debatt

17.03 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on Oma tahto 2020 -kansalaisaloite, jolla pyritään muuttamaan lakia raskauden keskeytyksestä hyvin merkittävällä tavalla. Alle 12 raskausviikkoa kestäneissä raskauksissa ei tarvitsisi enää mitään perusteluja abortin saamiseksi. Pienen ihmiselämän lopettamiseksi riittäisi pelkästään naisen ilmoittama oma tahto. Nykyisestä kahden lääkärin lausunnon vaatimuksesta luovuttaisiin. Raskauden keskeytyksen toteuttamiseen velvoitettaisiin se lääkäri, jolle pyyntö esitetään ja jonka aloitteen mukaan tulisi välittömästi tutkimusten jälkeen viedä aborttia eteenpäin ja antaa tiedot ja tarvittavat lääkemääräykset raskauden keskeytyksen suorittamiseksi.

Jokainen voi kuvitella, mitä tämä merkitsisi erilaisissa kiireisissä terveydenhuollon yksiköissä. Sairaalaan jätettäisiin edelleen raskauden kirurginen keskeytys, mutta hämmästyttää, että suorittajana voisi toimia jokainen sairaalan palveluksessa oleva laillistettu lääkäri. Raskauden myötä pehmenneen kohdun tyhjentäminen vaatii osaamista ja varovaisuutta. Pelkkä lääkärinlaillistamiskirjaus ei tätä osaamista tuo.

Aloitteen mukaan ennen raskauden keskeyttämistä on annettava selvitys raskauden keskeyttämisen merkityksestä ja vaikutuksista. Potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 5 § kuitenkin linjaa: ”Potilaalle on annettava selvitys hänen terveydentilastaan, hoidon merkityksestä, eri hoitovaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista sekä muista hänen hoitoonsa liittyvistä seikoista, joilla on merkitystä päätettäessä hänen hoitamisestaan.” Ei siis riitä pelkkä selvitys abortista, vaan potilaalle on lain mukaan selvitettävä eri vaihtoehdot, toisin sanoen tässä tapauksessa myös raskauden jatkamiseen ja eri tukimuotoihin liittyvät asiat sekä adoption ja avoimen adoption mahdollisuuteen liittyvät seikat.

Monet aborttia hakevat kertovat, etteivät millään haluaisi tehdä aborttia mutta kokevat, etteivät voisi ottaa lastakaan vastaan. Monille heistä tarjolla olevien tukimuotojen ja adoption ja avoimen adoption mahdollisuuden esiin nostaminen tuo suurta helpotusta — elä-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

mää säilyttävän vaihtoehdon. Meillä on myös paljon lapsettomuudesta kärsiviä pariskuntia, jotka odottavat ja hartaasti toivovat lasta perheeseen.

Arvoisa puhemies! Tarvitaan kiireetön, levollinen vastaanotto, jossa käydään asioita läpi ja jossa nainen selvittää omaa tahtoaan. Välittömän etenemisen sijaan tarvitaan paremmin 5—7 päivän harkinta-aika, niin kuin monessa Euroopan maassa jo nykyisin on. Tämä on tärkeää naiselle itselleen ei vain perusteltujen päätösten tekemiseksi vaan myös naisen oman hyvinvoinnin edistämiseksi ja ikävien pitkäaikaisvaikutusten minimoimiseksi.

Abortti tutkitusti altistaa merkittävästi mielenterveysongelmille. Itsemurhariskinkin on suomalaistutkijoiden mukaan arvioitu olevan abortin jälkeen kolminkertainen synnyttäneisiin nähden, ja muutaman vuoden takaisen ruotsalaistutkimuksen mukaan yli puolet raskaudenkeskeytyksen läpikäyneistä oli masentuneita vielä vuoden kuluttua ja kaksi prosenttia sairastui syvään masennukseen. Erityisen ahdistava tilanne on ja entistä suurempi riski mielenterveysongelmiin on, jos aborttiin on menty vastoin omaa tahtoa. Vastaavasti harvittu, perusteltu päätös vähentää riskiä mielenterveysongelmiin.

Naisen oma tahto ei välttämättä toteudu, jos ei saa mahdollisuutta käsitellä yllätysraskautta, jos ei saa tietoa vaihtoehdoista tai jos päätökseen vaikuttaa raskauden keskeytystä toivova ja siihen painostava kumppani, vanhempi tai viranomainen. Aivan liian vähän Suomessa puhutaan siitä, kuinka monia naisia painostetaan aborttiin vastoin heidän todellista tahtoaan. Haasteellinen elämäntilanne, alkuraskauden huonovointisuus tai laidasta laitaan ailahtelevat tunteet, samoin kuin alkuraskauden mahdollisesti pintaan nostamat elämän muut traumat ja laiminlyönnit vaikeuttavat usein naisen omien ajatusten ja oman todellisen tahdon selvittämistä. Monet jäävät pohdintansa, eettisen ja tunnetason ristiriidan ja ahdistuksensa kanssa todella yksin. Oman tahdon sijaan huoli ja pelko voivat määritellä naisen päätöstä. Pelätään, jääkö yksin, pärjääkö taloudellisesti, pärjääkö lapsen kanssa, miten opiskelun ja työllistymisen kanssa menee.

Arvoisa puhemies! Naisilla on oikeus saada hyvää hoitoa ja tulla kuulluksi, ja erityisen tärkeää tämä on, kun on kyse syvälle ja pitkälle elämään vaikuttavista isoista päätöksistä, elämän ja kuoleman kysymyksistä. Tämä aloite ei valitettavasti paranna nykytilannetta vaan vie sitä myös naisten ja naisten hyvinvoinnin kannalta huonompaan suuntaan. Isän tahdosta, isän kuulemisesta, aloitteesta ei puhuta mitään. On isiä, jotka olisivat halunneet pitää lapsen ja huolehtia ja kasvattaa lasta mutta joilta on tämä mahdollisuus viety, kun nainen on yksioikoisesti oman tahtonsa mukaisesti tehnyt abortin. Lapsen oikeudesta elämään aloitteesta ei puhuta mitään, vaikka ihmisoikeuksista suurin ja merkittävin on juuri oikeus elämään.

Adoptio ja avoin adoptio ovat elämää säilyttäviä vaihtoehtoja abortille. Niistä pitäisi puhua ja niitä edistää. Vastuullinen raskauden ehkäisy käyttäminen ja tarvittaessa myös jälkiehkäisy on Suomessa mahdollista. Tällöin vältettäisiin pitkälti aborttipohdintaan joutuminen. Ehkäisyneuvonta mainitaan aloitteesta vain ohimennen, vaikka juuri ehkäisyyn ja seksuaalikasvatukseen tulisi voimakkaasti panostaa.

Terveystieteiden henkilökunnan oikeuksista ja velvollisuuksista, lääkärin vastuusta potilaalle määrättyihin hoitoihin liittyen, aloitteesta ei juuri puhuta. Kuitenkin lääkäri on vastuussa potilaalle antamastaan hoidosta ja sen vaikutuksista — myös pitkäaikaisvaikutuksista. On tärkeää, että henkilökunnalla on korkea ammattitaito ja suuri sydän, mutta yhtä tärkeää on, että lääkärit, hoitajat ja kättilöt voivat hoitaa potilaitaan korkean etiikan mukaisesti ja että meille saadaan elämän ja kuoleman kysymyksissä omantunnonvapaus,

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

mahdollisuus olla osallistumatta elämää lopettaviin toimenpiteisiin. [Puhemies: 7 minuuttia!] Olen tehnyt tästä lakialoitteen, ja se on allekirjoitettavissa.

Arvoisa puhemies! Aivan viimeiseksi: Suomalaistytöt ja -naiset ansaitsevat myös yllätysraskaustilanteissa parempaa terveydenhuoltoa kuin mitä tämä aloite tarjoaa, ja sen vuoksi en voi tätä kannattaa. On kuitenkin tärkeää aloittaa keskustelu siitä, mikä oikeasti on hyvää hoitoa yllättäen raskaaksi tulleelle naiselle, pariskunnalle ja lapselle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

17.11 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tämä gynekologi, kansanedustaja Tanuksen puheenvuoro kuunneltiin huolella, koska ajattelen, että hän on tässä salissa todellinen asiantuntija myös tässä kysymyksessä.

Tämän kansalaisaloitteen tavoite on nykyistä vapaampi abortti sinne 12. raskausviikkoon saakka, jolloin ei enää edellytettäisi perusteiden selvittämistä lääkärin kanssa. Ajattelen, että tämä lakimuutos kyllä murentaisi pohjaa pois naisen elämäntilanteen ja sosiaalisten ongelmien selvittelyltä ja vaihtoehtojen harkinnalta. Mielestäni tässä ei ole huomioitu sitäkään, että raskauden ensimmäisten viikkojen aikana aika usein kärsitään pahoinvoinnista, väsymyksestä ja matalasta mielialasta, jolloin abortti voi tuntua houkuttelevalta vaihtoehdolta, vaikka sitten jos päästään muutama viikko eteenpäin, niin mieliala jo huomattavastikin muuttuu. Samalla tässä, mikäli nämä lääkkeelliset abortit siirtyisivät terveyskeskuksiin, terveyskeskuslääkäreistä tulisi abortin suorittajia ilman mahdollisuutta omaan harkintaan, ja se myös heikentäisi entisestään terveyskeskuslääkärin omantunnonvapauden liittyviä kysymyksiä.

On mahdollista, että Suomessa aborttien määrä myös lisääntyisi ihan sinne muiden Pohjoismaiden tasolle, mikäli tämä laki tulisi voimaan. Aloitteessahan verrataan Suomen tilannetta muihin Pohjoismaihin, joissa raskaudenkeskeytyksen saa pyynnöstä ilman perustelua. Pohjoismaista vähiten keskeytyksiä suhteessa väestöön tehdään Suomessa ja eniten Ruotsissa, itse asiassa kaksinkertainen määrä Suomeen verrattuna. Olisiko lainsäädännöllä tässä kuitenkin joku positiivinen merkitys Suomessa?

Abortissa ei ole kysymys vain naisen oikeudesta omaan kehoonsa, vaan myös oikeudesta kajoa kuolettavasti lapsen kehoon. Mielestäni aloitteen kannattajien velvollisuutena olisi kertoa, mistä te katsotte ihmisen elämän alkavan. Biologisesti ihmisyyksilön elämä alkaa hedelmöitymisestä. Aloitteen tavoitteena on vapaa abortti ilman perusteita 12. raskausviikkoon asti. Tämän ikäisen sikiön sydän sykkii, vauva imee sormiaan ja varpaitaan ja tekee siellä kohdussa kuperkeikkoja. Ei ole kysymys mistään solumöykystä tai naisen kehon osasta, vaan ihmisestä, jollaisia me kaikki olemme joskus olleet. On aika epä-älyllistä ajatella, että ihmisyyys alkaisi siinä vaiheessa, kun vauva työntyy synnytyskanavasta ulos.

Sen sijaan tulisi vahvasti kehittää tukitoimia naisille, jotka ovat tulleet raskaaksi vaikeassa elämäntilanteessa, ja onhan aivan kestävämpiä, että hyvinvointi-Suomessa vuosittain tehdään lähes 9 000 raskaudenkeskeytystä sosiaalisin perustein. Kyllä sosiaalisia ongelmia tulisi ratkoa sosiaalipoliittisin keinoin, ei elämää lopettamalla, ja me todellakin tarvitsimme moniammatillista tukea kriisiraskaustilanteessa, ja myös adoptioon antamista tulisi tarjota. Aborttiahhan perustellaan usein sellaisella ajatuksella, että jokaisella lapsella on oikeus syntyä toivottuna. Jos omilla vanhemmillä ei ole voimavaroja ottaa lasta vastaan, niin kyllä avoimia sylejä ja sydämiä löytyy jokaiselle syntyvälle lapselle. Eli jokainen syntyvä vauva on arvokas ja on toivottu johonkin kotiin.

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

Aborttilakia tulisi uudistaa, mutta mielestäni aivan toiseen suuntaan kuin tässä aloitteessa: tukemaan lapsen oikeutta elämään ja turvaamaan hoitohenkilöstölle omantunnonvapaus. Ja kyllä meillä on aikamoinen ongelma, että esimerkiksi gynekologiksi ei Suomessa voi erikoistua, jos omantunnonsyistä ei halua raskaudenkeskeytyksiin osallistua, ja tämä aloite vaikeuttaisi entisestään niiden terveyskeskuslääkäreiden tilannetta, joille kohdussa kasvavan ihmisen surmaaminen olisi omantunnonvastaista.

Mielestäni kaikkein kiireellisintä olisi korjata näiden myöhäisten aborttien epäkohta. Nimittäin raskauden voi — niin tämän aloitteen mukaan kuin nykyainsäädännön mukaan — sikiön vammaisuutta epäiltäessä keskeyttää 24. raskausviikkoon asti, vaikka sikiön elinkelpoisuusraja on laskenut 22. raskausviikkoon. Eli meillä jo pienet keskoset voivat 22 ikäviikon jälkeen jäädä henkiin. Ja silloin kun aborttilakia aikanaan säädettiin, pidettiin ehdottomana takarajana tätä elinkelpoisuusrajaa. Kuitenkin meillä Suomessa tehdään tämän 22 raskausviikon jälkeen kymmeniä keskeytyksiä joka vuosi — lapsia, jotka voisivat keskosheidon turvin jäädä elämään. He saattavat elää aborttisynnytyksen jälkeen jopa tunteja, mutta heitä ei hoideta, koska heidän elämänsä on määrätty lopetettavaksi. Lapsi saattaa liikkua ja itkeä, mutta häntä ei oteta hoitoon vaan jätetään kuolemaan. Kun pientä keskoslasta tehohoidetaan, niin viereisestä huoneesta saatetaan viedä hävitettäväksi samanikäistä aborttoitua Down-vauvaa, jonka sydän vielä lyö. Mielestäni tämä on sellainen vakava asia, joka tulisi rohjeta täälläkin käsitellä, koska tässä nyt ei ole kysymys pelkästä abortista vaan kaikkien mittapuiden mukaan lapsensurmasta.

Myöhäiset raskaudenkeskeytykset loukkaavat syvästi lasten ihmisoikeuksia. Lääkäriliiton vuonna 2016 päivitetystä Syntymättömän oikeudet -ohjeistuksessa sanotaan, että syntynyt lapsi katsotaan raskauden kestosta riippumatta ihmiseksi ja häneen ulottuu sekä lainsäädännön että eettisten normien suoja. Tämä ei tällä hetkellä tämän pienen ryhmän kohdalla toteudu, ja ajattelenkin ja vetoan teihin, että olittepa abortin etiikasta mitä mieltä tahansa, niin elinkelpoisuusiän saavuttaneiden lasten elämä tulisi aivan yksimielisesti tässä salissa turvata.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Kiuru.

17.18 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Abortista varmasti tässä salissa ollaan niin suuntaan kuin toiseenkin monenlaista mieltä. Tämä Oma tahto -kansalaisaloite on kuitenkin minusta arvokas keskustelunavaus siinä, millä tavalla Suomessa lainsäädäntöä voitaisiin kehittää raskauden keskeyttämisen voimassa olevan lainsäädännön yksityiskohtien osalta.

Suomessa raskauden keskeytyksiä sääntelee laki raskauden keskeytyksistä 239/1970 ja sen nojalla annettu asetus 359/1970. Tottuneille lainvalmistelijoille ja laista päättävälle edustajille tulee kyllä tässä se tunne, että nämä lainsäädännön tekemät määräykset, jotka on aikanaan tehty, on varmasti syytä ainakin koeponnistaa. Siitä ollaan varmasti eri mieltä, mikä on sitten nykyisyyttä tänä päivänä. On kuitenkin hyvä todeta, että maailmalla on hyvin erilaisia käytänteitä, ja sitäkin kautta minusta keskustelua on hyvä käydä nimenomaan tämän Oma tahto 2020 -aloitteen pohjalta nyt, kun tämä mahdollisuus kansalaisaloitteen pohjalta eduskunnassa on. Kysymys on viime kädessä tietysti siitä, mikä on nykyisyyttä.

Aloitteen takana on Naisasialiitto Unioni, ja käsittääkseni kampanjassa on mukana laaja joukko niin Väestöliiton, Gynekologiyhdistyksen, Kättilöliiton, Sexpon, Amnesty Finlandin, Ihmisoikeusliiton ja muiden edustajia, puolueidenkin nuoriso- ja naisjärjestöjä. Eli

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

aika laajasti tässä on kuitenkin ollut toimijoita mukana, joten siltä osin minusta on järkevää, että käydään keskustelua näistä asioista ja myöskin täällä eduskunnassa, kun tätä asiaa sitten sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnassa katsotaan.

Niin kuin tuossa kyselytunnilla totesin, meillä hallitusohjelmassa erillisesti ei oteta kantaa siihen, että kehitettäisiin, muutettaisiin, parannettaisiin tai jollakin tavalla korjattaisiin raskauden keskeyttämisen voimassa olevaa lainsäädäntöä. Tämä asia ei ole ollut hallituskaudella erityisesti esillä. Tosin on sanottava, että kyllä meidän hallituskausikin on ollut hyvin poikkeuksellinen eli tämä ei ole millään tavalla sillä normaalilla tavalla edennyt hallituskausi.

Haluan myöskin sanoa, että me emme ole ottaneet sosiaali- ja terveysministeriössä mitään kantaa tähän aloitteeseen, enkä haluaisi tämmöistä tehdä, vaan kyllä eduskunnassa valiokunnassa sitten käsitellään tätä asiaa eri näkökulmista. On tietenkin myöskin katsottava, että jos lähdetään tekemään muutoksia, niin minkälaisia, ja korjataanko tiettyjä nykyolotilanteiden säännöksiä, avataanko koko laki vai tehdäänkö ylipäätään [Puhemies koputtaa] mitään korjauksia, ja sekin, missä tehdään, on iso kysymys.

Vielä lopuksi totean, että hallitus on sote-keskuspilotissaan varannut rahaa alle 25-vuotiaiden maksuttoman ehkäisyn pilotointiin, ja on tärkeitä saada siitä myös kokemuksia, ja haluan nostaa sen esiin. Nämä rahat eivät ole vielä haussa, mutta me olemme varanneet siihen rahan, ja sitä kautta on tärkeitä myös tukea maksutonta ehkäisyä.

Tässä minun antini tänään, ja toivon teille hyvää keskustelua. Joudun nyt poistumaan paikalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

17.22 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Otammeko me ihmisen oikeuden omaan kehoonsa vakavasti? Otammeko me itsemääräämisoikeuden vakavasti? Minusta vastaus on selvä: otamme. Ja siksi me haluamme nyt päivittää Suomen 50 vuotta vanhan aborttilain.

Jokaisella ihmisellä tulee olla itsemääräämisoikeus omaan kehoonsa, ja jokaisella ihmisellä tulee olla oikeus päättää itse omasta lisääntymisestään. Kysymys on erityisesti naisten oikeuksien puolustamisesta, mutta asia koskettaa myös monia sukupuolivähemmistöön kuuluvia ihmisiä. Itsemääräämisoikeus on ihmisoikeus, ja siksi vapaa ja turvallinen abortti on nimenomaan ihmisoikeuskysymys.

No, nyt onkin historiallinen päivä aloittaa täällä eduskunnassa keskustelu aborttilain päivittämisestä 2020-luvulle. Oma tahto -kansalaisaloite on mielestäni osoitus upeasta kansalaistoiminnasta ihmisoikeuksien edistämiseksi Suomessa. Suuri kiitos kaikille aloitteen takana oleville järjestöille ja jokaiselle allekirjoittajalle. Kampanjasta vastaavan Naisasialiitto Unionin lisäksi mukana on laajalti järjestöjä. On puolueiden naisjärjestöjä ja nuorisjärjestöjä ja esimerkiksi Amnesty, Suomen Kättilöliitto, Suomen Gynekologiyhdistys ja Väestöliitto. Tämä osaltaan puhuu puolestaan.

Jätin myös itse aborttilain muuttamisesta ensimmäisen lakialoitteeni viime vuoden alussa, ja saman vuoden syksyllä julkaistiin tämä Oma tahto -kansalaisaloite. Lakialoitteeni ja Oma tahto -kansalaisaloitteen sisältö on pitkälti sama, ja siksi ne tosiaan käsitellään nyt tässä samassa istunnossa ja niistä keskustellaan nyt samaan aikaan tässä lähetekeskustelussa.

Kansalaisaloitteen ja lakialoitteen tavoitteena on päivittää Suomen nykyinen laki raskauden keskeyttämisestä nykyaikaiseksi, eurooppalaista lainsäädäntöä vastaavaksi ja raskaana olevan itsemääräämisoikeutta kunnioittavaksi. Keskeisin uudistus aloitteessa on, et-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

tei abortti vaatisi jatkossa erityisiä perusteluja vaan siihen riittäisi raskaana olevan oma tahto, sekä kahden lääkärin lausunnon vaatimuksesta luovuttaisiin. Nykyinen laki on vuodelta 1970 ja yksi Euroopan tiukimmista. Abortin sallivista maista ainoastaan Britanniassa vaaditaan Suomen lisäksi erityisten perusteiden esittämistä abortin saamiseksi.

Tarve nykyisen lain päivittämiselle on selvä. Nykyinen laki on vanhentunut, ja se on yksinkertaisesti jäänyt ajastaan jälkeen monella tapaa. Lain mukaan abortin tarve tulee perustella esimerkiksi terveydellisillä, ikään perustuvilla tai tietyillä sosiaalisilla perusteluilla. Laki, joka kunnioittaa ihmisen itsemääräämisoikeutta, lähtee siitä, että raskaana olevan oma ilmoitus riittää. Kukaan muu ei voi arvioida päätöstä raskauden jatkumisesta raskaana olevaa itseään paremmin. Kukaan muu ei voi tehdä päätöstä raskaana olevan puolesta. Siksi laki tulee uudistaa niin, että päätöksen abortista tekee raskaana oleva eikä hänen perusteluitaan aseteta kenenkään toisen arvioitavaksi. Käytännössä näin Suomessa onkin jo nyt, ja siksi on ainoastaan asiallista, että tämä laki päivitetään vastaamaan nykyistä käytäntöä.

No, käytännöstä lähtevä päivitystarve on myös se, että nykyinen laki vaatii kahden eri lääkärin lausunnon. Ei ole kenenkään etu, että turhaan pitkitetään tai hankaloitetaan abortin saantia, joka tehdään joka tapauksessa. [Mika Niikko: Entä syntymättömän lapsen etu?] Tässä yhteydessä abortin viikkorajoja tai muita oleellisia rajoituksia ei esitetä muutettavaksi. Jos raskaus ei ole toivottu, niin ei ole raskaana olevan muttei myöskään terveydenhuollon näkökulmasta millään tavalla järkevää pitkitää tätä prosessia yhtään enempää. Nykyinen laki on turhaan kuormittava paitsi raskaana olevalle myös terveydenhuoltojärjestelmälle sekä hoitohenkilökunnalle.

Myös monet lääkärit ovat toivoneet lain uudistamista. Lääkärit haluavat hoitaa, eivät arvioida ihmisten ratkaisuja. Kahden lääkärin lausuntovaatimuksen poistoa kannattaakin myös esimerkiksi Suomen Lääkäriliitto.

Esimerkiksi Ruotsissa tutkimuksen ja lähetteen tekee keskeytyksiin erikoistunut kättilö ja myös psykykinen tuki taataan, jos siihen on tarvetta. Aborttiin tulee siis riittää raskaana olevan oma tahto ja yhden lääkärin tekemä lääketieteellinen tutkimus, ja lisäksi tietenkin tulee taata tarvittaessa tämä psykykinen tuki. Tukea ei välttämättä tarvita, mutta jos tarvitaan, niin sen pitää olla hyvin saatavilla. Näillä muutoksilla me saamme Suomeen vapaan ja turvallisen abortin ja kunnioitamme itsemääräämisoikeutta.

Samalla kun laki päivitetään vastaamaan itsemääräämisoikeutta, on hyvä, että myös vanhentunutta lainsäädäntötekstiä päivitetään. Tässä nykyisessä laissa käytetty kieli on todella vanhentunutta, kun puhutaan esimerkiksi vanhemman häiriytyneestä sielun toiminnasta, joka mainitaan hyväksyttävänä syynä abortille.

Arvoisa puhemies! Haluan painottaa, että vapaa ja turvallinen abortti ei ole ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että epätoivottujen raskauksien määrä vähenee. Abortteja ei vähennetä aborttioikeutta rajaamalla vaan toimivalla terveydenhuollolla, ehkäisyn saatavuutta parantamalla ja seksuaalioikeuksia edistämällä. Näitä me voidaan edistää samanaikaisesti, kuten ainakin me joka tapauksessa teemme.

Viimeisenä haluan sanoa, että viemällä lakimme linjaan pohjoismaisen lainsäädännön kanssa me lähetämme myös viestin niille maille, joissa naisten oikeuksia ja aborttioikeutta pyritään rajoittamaan. [Puhemies: 7 minuuttia!] Nyt Oma tahto -aloite on saanut taakseen suomalaisten laajan tuen, mistä olen ollut todella ilahtunut, ja uskon, että myös eduskunnan enemmistö voi nähdä tämän lain päivityksen tarpeellisenä ja asianmukaisena. Nyt se on vain meistä kiinni.

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

17.29 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Oikeus vapaaseen ja turvalliseen raskaudenkeskeytykseen on tärkeä osa kehollista itsemääräämisoikeutta. Suomen aborttilainsäädäntö vaatii ripeää korjaamista: tämä nykyinen 70-luvulla säädetty laki ei kunnioita raskaana olevan kehollista itsemääräämisoikeutta. Käsittelyssä olevan Oma tahto -kansalaisaloitteen tavoitteena on korjata asia ja päivittää lainsäädäntömme nykypäivään. Kun lainsäädäntö vanhentuu ja yhteiskunta muuttuu, on tämän talon tehtävä toimia. Haluan kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja tukijoita, että vauhditatte asiaa tällä asiantuntevasti laaditulla aloitteella. Aloitteen takana on, kuten täällä on mainittu, lukuisten asiantuntijoiden lisäksi myös valtaosa puolueiden naisjärjestöistä.

Arvoisa puhemies! Aborttilainsäädäntömme on tosiaan puoli vuosisataa vanha. Se on sekä sisällöltään että kieleltään vanhentunut. Nykyinen laki edellyttää raskaana olevaa esittämään terveydenhuollon henkilökunnalle perusteluja saadakseen luvan raskaudenkeskeytykseen. Vaikka perusteluiden vaatiminen ei lopulta muodostaisi estettä raskaudenkeskeytykselle, se antaa mahdollisuuden kyseenalaistaa ja arvostella raskaana olevan henkilön motiiveja. Tämä voi olla inhimillisesti erittäin kuormittavaa. Valtaosa terveydenhuollon henkilökunnasta osaa tietenkin toimia hienotunteisesti, mutta rakenne itsessään on ongelmallinen ja heijastelee yhteiskunnassa vanhentuneita asenteita.

Syiden lisäksi keskeytykseen tarvitaan nykyisin mukaan kahden lääkärin lausunto. Tälle vaatimukselle ei ole lääketieteellisiä perusteita. Vaatimus kahden lääkärin lausunnosta pitkittää ja monimutkaistaa raskaudenkeskeytysprosessia sekä kuluttaa turhaan terveydenhuollon resursseja. Tämä säädös on peräisin ajalta, jolloin raskaudenkeskeytykset tehtiin kirurgisina operaatioina. Nykyisin valtaosa keskeytyksistä tehdään lääkkeillä, joten kahden lääkärin lausunnon edellyttäminen on jo pitkään ollut pelkkä muodollisuus. Se voi kuitenkin pahimmassa tapauksessa hidastaa keskeytykseen pääsyä ja aiheuttaa ei-toivotun raskauden pitkittymisen myötä inhimillistä kärsimystä. Nämä selkeät epäkohdat kansalaisaloite haluaa korjata.

Tämä kansalaisaloite ei puutu esimerkiksi raskauden keskeyttämisen määräaikaan. Abortin saisi vastaisuudessakin 12. raskausviikkoon asti ja sen jälkeen vain erityisestä syystä, esimerkiksi raskaana olevan hengen vaarantumisen takia. Aloite ei myöskään poista terveydenhuollon velvollisuutta antaa ammattitaitoista neuvontaa, tukea ja tietoa raskaudenkeskeytystä harkitsevalle päätöksen tekemisen tueksi. Samoin seksuaaliterveyden edistäminen muutoin, esimerkiksi ehkäisyneuvontaa tarjoamalla, säilyy.

Arvoisa puhemies! Tämä aloite on tärkeä. Toteutuessaan se lisää raskaana olevan ihmisen määräysvaltaa omasta kehostaan. Meillä Suomessa raskaudenkeskeytystä harkitsevat joutuvat moniin muihin Euroopan maihin verrattuna erittäin kireään ja aivan tarpeettoman monimutkaiseen prosessiin. Vihreiden periaate on se, että jokaisella ihmisellä on oikeus omaan kehoonsa ja sitä koskeviin päätöksiin. Näihin lukeutuu myös oikeus aborttiin omalla ilmoituksella.

Kehollisen itsemääräämisoikeuden tulisi olla kaiken lainsäädännön perusta. Tässä meillä on edelleen tehtävää myös muun lainsäädännön saralla. Abortin saannin vaikeuttaminen ei ole inhimillinen, oikeudenmukainen saati toimiva keino vähentää ei-toivottuja raskauksia ja abortteja — tätä tukevat lukemattomat esimerkit maailmalta ja Suomesta. Raskaudenkeskeytysten määrään vaikuttavia tekijöitä ovat sen sijaan sosioekonominen asema, koulutustausta, päihteiden käyttö ja alueelliset erot terveydenhuollossa. Tehokkaita keino-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

ja pitää raskaudenkeskeytysten lukumäärä jatkossakin alhaisena ovat esimerkiksi vaikuttava sosiaalipolitiikka, toimiva terveydenhuolto, laaja ehkäisyn saatavuus ja laadukas seksuaalikasvatus. Esimerkiksi maksuttoman ehkäisyn tarjoaminen nuorille on todistetusti kustannusneutraali ja tehokas keino vähentää abortteja ja seksitauteja. Tämä on todettu muun muassa Raumalla, Vantaalla ja kotikaupungissani Espoossa. Hallitusohjelmassa on sovittu nuorten maksuttoman ehkäisyn valtakunnallisesta kokeilusta, ja sen myötä maksuton ehkäisy on vakiinnutettava kaikkialle Suomeen, jotta seksuaaliterveyden edistäminen ei jää kiinni asuinpaikasta tai tulotasosta.

Arvoisa puhemies! Oikeus turvalliseen aborttiin on ihmisoikeuskysymys. On helppo tuodittautua ajatukseen, että tasa-arvo ja ihmisoikeudet menevät eteenpäin, kun tieto lisääntyy ja maat vaurastuvat. Tämä ei kuitenkaan ole itsestään selvää. Minä seuraan tiiviisti seksuaali- ja lisääntymisoikeuksien kehitystä maailmalla, ja ikävä kyllä kansainvälinen kehitys näyttää huolestuttavalta. Naisten ja tyttöjen oikeuksia polkevat liikkeet ovat saaneet entistä vahvemman jalansijan nyt koronan aikana. Tämä pandemia on tarjonnut tekosyyntä vähentää kiireettömien terveydenhuollon palveluiden saatavuutta tai pääsyä seksuaaliterveyden kannalta merkityksellisiin palveluihin, kuten ehkäisyn, pariin. Tämän kehityksen kanssa meidän on hyvä tässäkin salissa olla valppaina. Seksuaalioikeuksia vastustavat liikkeet eivät ole hajanaisia: ne ovat vakaasti rahoitettuja, hyvin järjestäytyneitä ryhmittymiä, jotka tekevät määrätietoista myyräntöytään tasa-arvon ja ihmisoikeuksien parissa, ja liittolaisia tälle toiminnalle löytyy myös Suomesta. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että seksuaalioikeuksia vahvistetaan monella rintamalla.

Arvoisa puhemies! On ymmärrettävää, että keskustelu raskaudenkeskeytyksistä herättää monenlaisia tunteita. Tämä aihe voi olla ihmisille henkilökohtainen, joskus kipeäkin monista eri syistä, mutta tämä oikeastaan vain alleviivaa sitä, että nämä päätökset eivät kuulu kenellekään muulle kuin henkilölle itselleen. Toivon, että tämä kansalaisaloitteen eduskuntakäsittely ja aiheen ympärillä käytävä keskustelu on kunnioittavaa ja sensitiivistä. Yksikään raskaudenkeskeytyksen läpikäynyt tai sitä harkitseva ei kaipaa syyllistämistä tai leimaamista. Sellaiseen ei ole mitään aihetta, eikä kenelläkään ole oikeutta sellaista näiden ihmisten niskaan kaataa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

17.36 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Tämä on historiallinen hetki ihmisoikeuksien ja raskaana olevien itsemääräämisoikeuksien näkökulmasta. Suomen vuodelta 1970 oleva aborttilaki on eittämättä liian vanha, ja se on syytä päivittää nykyaikaan. Toivotan Oma tahto 2020 -kansalaisaloitteen lämpimästi tervetulleeksi eduskuntaan, ja toivon sille kirkasta läpimenoa. Tätä hienoa aloitetta ei ole kenelläkään syytä vastustaa.

Arvoisa puhemies! Seksuaalioikeudet ovat ihmisoikeuksia, ja juuri tästä on tässä kansalaisaloitteessa kyse. Oikeus saada raskaudenkeskeytys on seksuaali- ja ihmisoikeus, samoin kuin se, että on oikeus saada raskauden ehkäisyä ja seksuaalikasvatusta.

Meidän pitää puhua aborttioikeudesta. Miksi? Koska se ei tällä hetkellä toteudu yhdenvertaisesti. Sitä ei voi myöskään ikinä pitää itsestäänselvyytenä. Aborttilain tiukennuksista on valitettavasti esimerkkejä ihan lähivuosilta esimerkiksi Puolasta. Siellä demokratian rapauttaminen ja äärioikeiston nousu kulkee käsi kädessä naisten ja vähemmistöjen oikeuksien polkemisen kanssa. Tämä kytkös on ikivanha, ja nyt se nostaa kammottavasti päätään.

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

Abortista pitää puhua, koska raskauden ehkäisy ei ole samanlaista eri sukupuolille, koska nykykäytäntö ei kunnioita keskeytystä hakevan itsemääräämisoikeutta. Ketään ei saa pakottaa synnyttämään. Siksi jokaisella raskaana olevalla tulee olla täysimääräinen oikeus päättää abortista.

Arvoisa puhemies! Moni ei tiedä sitä, että myös Suomen nykyinen aborttilainsäädäntö on Euroopan tiukimpia. Se myös kuormittaa terveydenhuollon resursseja ihan turhaan. Kun lakia uudistettiin 1970-luvulla, vedottiin siihen, että liian liberaaliksi tulkittu laki saattaisi johtaa ihmisten seksuaalimoraalin rappeutumiseen. Tällainen ihmisten seksuaalinen hallinta ei kuulu 2020-luvulle.

Nyt käsiteltävän kansalaisaloitteen keskeiset tavoitteet ovat, että raskaudenkeskeytystä hakevan itsemääräämisoikeus on saatava lakiin ja kahden lääkärin lausunnon vaatimuksesta on päästävä eroon. Keskeistä on myös se, että lainmuutoksen jälkeen keskeytystä voisi hakea muualla kuin synnytysairaaloissa. Tämä on ainoastaan järkevää.

Arvoisa puhemies! Aborttilainsäädännön päivittäminen nykypäivään on aivan välttämätöntä, mutta on hyvä muistaa, että rinnalle tarvitaan työtä sen eteen, että oikeus raskauden ehkäisyyn ja seksuaalikasvatukseen toteutuvat kaikilla taustaan katsomatta. Mutta aina ehkäisymahdollisuuksienkaan lisääminen ei auta. Keskeytyksiä tullaan tekemään jatkossakin, ja siihen pitää olla mahdollisuus. Mikään ehkäisy ei ole satavarma, ja elämään voi tulla muutoksia. Raskaaksi saattaa tulla tahtomattaan. Oli siis raskaana olevan päätös mikä tahansa, terveydenhuollosta pitää saada halutessaan tukea ja keskusteluapua, mutta se ei saa tarkoittaa sitä, että kaikki pakotetaan samaan jäykkään, ihmisarvoa polkevaan ja pahimmassa tapauksessa traumatisoivaan kontrolliin. Meidän tehtävämme ei ole arvioida ihmisen puolesta hänen keskeytyspäätöstään vaan tukea häntä päätöksenteossa. Raskaana olevien itsemääräämisoikeuden tulee olla kaiken pohjana.

Vaikka abortti on tärkeä naisten itsemääräämisoikeudelle, kyse ei ole pelkästään naisista. Kaikki raskaana olevat eivät ole naisia. Onkin tärkeää, että lainsäädännössä ei puhuta naisista vaan raskaana olevista. Tämäkin on itsessään tärkeä itsemääräämis- ja ihmisioikeuskysymys. [Sari Tanuksen välihuuto]

Lopuksi haluan korostaa, että kansalaisaloite on yhdenmukainen sisällöltään vasemmistoliiton tavoiteohjelman linjausten kanssa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

17.42 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Haluan ensin jälleen todeta ja sanoa kiitoksen tämän Oma tahto 2020 -kansalaisaloitteen vireillepanijoille ja tekijöille. On hyvä, että meillä tämä kansalaisaloitejärjestelmä toimii ja että nyt pienen koronatauon jälkeen pystymme näitä myös täällä eduskuntasalissa käsittelemään.

Kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo totesi viime vuoden syyskuussa, että kokoomus tukee Oma tahto 2020 -kansalaisaloitetta, ja kokoomuksen tasa-arvo-ohjelmassa ”Sellaisena kuin olet” todetaan, että vahvistetaan naisten itsemääräämisoikeutta muuttamalla aborttilainsäädäntöä yleisen pohjoismaisen mallin mukaiseksi eli lopettamalla muodollisen perusteen ja lähetteen vaatiminen. Näin todetaan kokoomuksen Sellaisena kuin olet -tasa-arvo-ohjelmassa. Se on hyvä asiakirja, ja se kannattaa muutenkin ottaa luettavaksi.

Olikin jollain tavalla aika miellyttävää kuunnella tätä keskustelua. Aika harvoin olemme niin samaa mieltä täällä salissa. Toki täällä on erilaisiakin mielipiteitä kristillisdemo-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

kraattien ja ehkä perussuomalaisten keskuudesta tullut, mutta salin oikealta ja vasemmalta laidalta löytyy tälle aloitteelle tukea ja hyvin samanlaisia perusteita.

Tästä Oma tahto 2020 -aloitteesta on hyvä todeta, että tämä ei siis sisällä muutosesityksiä lääketieteellisistä syistä tai sikiödiagnostiikan perusteella tehtäviin keskeytyksiin eikä tässä esitetä muutoksia raskauden keskeytyksen viikkorajoihin. Lakiin esitetään kuitenkin kirjattavaksi selkeästi, että keskeytys on mahdollinen myös sosiaalisista syistä aina 20. raskausviikolle saakka ja että tällöin luvan myöntäisi Valvira. Tätä kansalaisaloitetta tukee varsin laajasti järjestökenttä, yli 20 eri järjestöä, mukana Suomen Gynekologiyhdistys, Suomen Kätilöliitto, Väestöliitto ja itse asiassa monet poliittiset nais- ja nuorisjärjestöt.

Meidän nykyisen raskaudenkeskeytyksen saamista koskevan lainsäädäntömme mukaan siis ei riitä raskaana olevan oma tahto. Meidän maamme lainsäädäntö on tältä osin jo hyvin vanha, 50 vuotta sitten tehty, vuonna 1970, ja laki edellyttää keskeytykselle yksilöidyt perustelut ja kahden lääkärin erilliset lausunnot. Ensimmäinen lausunto tulee perus- ja avoterveydenhuollosta, ja toinen vaaditaan vielä erikoissairaanhoidosta, eli käytännössä tämä tarkoittaa terveyskeskusta tai yksityisen gynekologin vastaanottoa sekä synnytysairaala. Lausunnon saamiseksi raskaudenkeskeytystä hakevan on selvitettävä syyt, taloudelliset syyt tai sosiaalinen elämäntilanne, joiden perusteella lupaa aborttiin siis meidän lainsäädännössä haetaan. Monissa Euroopan maissa ja kaikissa Pohjoismaissa raskaudenkeskeytyksen saa pyynnöstä ilman erillisiä perusteluja.

Meidän maamme järjestelmä on minun mielestäni kyllä näiltä osin tarpeettoman monimutkainen, ja olen saanut myös nuorilta naisilta palautetta, että se on myös nöyryyttävä eikä kunnioita raskaana olevan itsemääräämisoikeutta. Lääkäri arvioi ja mahdollisesti arvostelee raskaudenkeskeytystä hakevan elämäntilannetta ja ratkaisuja. Nykyisellään kahden lääkärin lausunnot pitkittävät prosessia tarpeettomasti ja kuormittavat niin raskaudenkeskeytystä hakevaa kuin terveydenhuollon resurssejakin.

Tässä edellä vihreiden ja vasemmistoliiton kansanedustajista useat pitivät hyviä puheenvuoroja ja toivat esille sitä, että tässä on kyse itsemääräämisoikeudesta ja lain päivittämisestä. 50 vuotta vanha laki varmasti sitä vaatii, ja niin kuin aloitin, meidän kokoomuksen puheenjohtaja Petteri Orpo on todennut, että kokoomus tukee tätä kansalaisaloitetta, ja tämä on myös kirjattu meidän tasa-arvo-ohjelmaamme. [Veronika Honkasalo: Hyvä puhe! — Mai Kivelä: Hieno puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

17.47 Mari Holopainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kansalaisaloitteet ovat tuoneet epäkohtia esiin siitä lähtien, kun tämä mahdollisuus on ollut. Valitettavan harvoin aloitteet ovat menneet läpi, mutta tällä aloitteella on nyt hyvät mahdollisuudet vaikuttaa meidän yhteiskuntaamme, kun tämä jää edustajien harkittavaksi ja monet ryhmät ovat tukeneet aloitetta. Kiitos aloitteen tekijöille ja sen allekirjoittajille.

Itsemääräämisoikeuden omaan kehoon on oltava lähtökohtana, ja olemme nähneet ja näemme joka päivä, mitä seurauksia sen rajoittamisesta ja naisten itsemääräämisoikeuden estämisestä on eri puolilla Eurooppaa, muualla maailmassa toki vielä vakavammin. Tämä ei ole ollut mikään itsestäänselvyys Suomessakaan, vaan on tultu pitkä polku siihen, että raskauden keskeyttäminen ja itsemääräämisoikeus on edennyt.

Kahden lääkärin lupa muodollisuutena ei tarjoa sitä tukea, jota raskaana oleva ihminen tarvitsee. Sen sijaan on tutkimustietoa siitä, miten voimme tukea ihmisiä juuri sillä tavoin

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

kuin he tarvitsevat ja mitä apua he kaipaavat sillä hetkellä. Maksuton ehkäisy on otettu käyttöön myös Helsingissä. Alle 25-vuotiaille sitä tarjotaan. Ja kun tiedämme, että tutkitusti abortit keskittyvät tähän ryhmään, niin on myöskin hyvin perusteltua, että sitä apua tarjotaan sinne, missä sitä tarvitaan, ja näin vältetään myöskin raskaudenkeskeytyksiä. [Päivi Räsänen pyytää vastauspuheenvuoroa]

On tärkeää, että aloite on edennyt saliin, ja sitä varmasti käsitellään huolella. Toivon, että tämä aloite on yksi niistä harvoista aloitteista, jotka menevät läpi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuoro, edustaja Räsänen.

17.49 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Olen huolellisesti kuunnellut täällä tätä aloitetta puoltavia puheenvuoroja, mutta teistä kukaan ei ole kertonut sitä, mistä hetkestä te katsotte näiden ihmisoikeuksien alkavan. Ja huomautan, että tämä itsemääräämisoikeus koskee tässä niitä naisia, joiden raskaus on kestänyt enintään 12 raskausviikkoa, eli perustelut ovat sinänsä epäjohdonmukaisia. Miksi itsemääräämisoikeus päättyy tähän 12. raskausviikkoon saakka? Väitän, että täällä ei yksinkertaisesti uskalleta katsoa silmiin sitä tosiasiaa, että kun aborttia hakeva nainen tulee lääkärin vastaanotolle, niin siinä on kaksi ihmistä lääkärin lisäksi. Siinä on tämä nainen, jolla on toki oikeus omaan kehoonsa, mutta siinä on myös lapsi, joka tulisi myös huomioida ja jolla on myös omat oikeutensa. Ja tosiasia on se, että ihmisen elämä alkaa hedelmöitymisestä. Ei tämä 12 raskausviikkoa ole mikään sellainen raja, josta voitaisiin sanoa, että nyt sitten naisen itsemääräämisoikeus muuttuu sen takia, että lapsen ihmisoikeudet siitä hetkestä alkasivat. [Puhemies: Minuutti on kulunut! — Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä näyttää olevan tarve pienelle vuoropuhelulle, joten otetaan nyt vastauspuheenvuorot käyttöön, ja pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron debatin merkeissä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Tanus.

17.51 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itsemääräämisoikeus, oikeus omaan kehoon — mitenkä te ajattelette, mikä on sen pienen lapsen oikeus omaan kehoon ja siihen itsemääräämiseen, joka on siellä äidin sisällä? Minä kunnioitan naisten itsemääräämisoikeutta kehoonsa. Nainen ei tule raskaaksi yksin — jos joku väkisin sen tekee, niin se on raiskaus ja siitä on tehtävä ilmoitus — eli siinä menee tietyllä tavalla oikeus siihen omaan kehoon. Mutta jos raskaaksi on tullut, niin siinä on kaksi potilasta.

Sitten oikeus vapaaseen ja turvalliseen aborttiin: Miten voi olla turvallinen abortti, jos se lisää merkittävästi mielenterveysongelmien riskiä? Itsemurhariski abortin jälkeen on suomalaisten tutkijoiden mukaan arvioitu noin kolme kertaa suuremmaksi kuin synnytyksen jälkeen. Ruotsista tutkimus muutaman vuoden takaa: vuoden jälkeen abortista yli puolet oli masentuneita, kaksi prosenttia vakavasti, syvässä masennuksessa, ja niin edelleen. Miten abortti voi olla vapaa, koska ei raskaudesta kerro vielä kohdun sisällä olevasta tilanteesta? Siihen tarvitaan kuitenkin terveydenhuollon henkilökuntaa, [Puhemies: Minuutti!] lääkäriä katsomaan, onko tilanne sellainen, että voidaan yleensä miettiä aborttia tai onko siellä... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Minuutti on nyt kulunut. — Meillä ei ole aikaa tähän muuta kuin viisi yli kuuteen asti, joten toivon, että pysytte minuutissa, jotta nämä pyydetty puheenvuorot nyt voidaan käyttää. — Seuraavaksi edustaja Sirén.

17.52 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän aloitteen vastustajien puheenvuorot edustavat sitä keskustelua, joka on käyty jo 50 vuotta sitten silloin 70-luvulla. [Sari Tanuksen välihuuto] Ja kun tässä aloitteessa on kysymys nykyisen kansainvälisesti vertailtuna tiukan aborttilainsäädännön päivittämisestä tähän päivään, niin tämän aloitteen vastustajat kertovat täällä salissa ihan suoraan, että he eivät itse asiassa ainoastaan vastusta tätä kansalaisaloitetta, vaan he haluaisivat edistää tiukempaa aborttilainsäädäntöä, eli vielä tiukempaa lainsäädäntöä kuin mikä Suomessa on raskaudenkeskeytyksiä koskien säädetty silloin 70-luvulla eli 50 vuotta sitten. Tällöin me puhumme eri keskustelusta kuin siitä, mikä tämän lakialoitteen tavoite on: päivittää nykyistä lainsäädäntöä vastaamaan paremmin naisten itsemääräämisoikeutta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

17.54 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sirén käytti minusta hyvän puheenvuoron. Olen kuunnellut tätä keskustelua, ja vaikuttaa tosiaan ilmeiseltä, että tässä salissa on siis laaja tuki tälle aloitteelle, mutta on myös vastustusta ja ei vain vastustusta vaan nimenomaan myös halua kenties kiristää sitä jo nykyisellään erittäin tiukkaa ja ihmisille hyvin paljon kuormitusta aiheuttavaa aborttilainsäädäntöä.

Yhteisymmärrys vaikuttaa kuitenkin olevan siitä, että ei ole tietenkään tavoiteltavaa, että ei-toivottuja raskauksia tulisi tai että raskaudenkeskeytysten määrä kasvaisi. Mutta meillä on onneksi vaikuttavia keinoja, todennetusti vaikuttavia keinoja, vähentää raskaudenkeskeytyksiä ja ei-toivottuja raskauksia. Täällä on puhuttu jo paljon maksuttomasta ehkäisystä, sen ovat useat maininneet puheenvuoroissaan, mutta laadukas seksuaalikasvatus on toinen keino. Eduskunnan seksuaalioikeudet ja kehitys -ryhmä ja Väestöliitto yhdessä toteuttivat puolueille hiljattain kyselyn seksuaalikasvatuksesta ja seksuaalioikeuksista, ja ilokseni voin todeta, että hyvin laajasti puolueet kannattavat [Puhemies: Minuutti!] laaja-alaista, laadukasta seksuaalikasvatusta kunnissa. Pieniä eroja on kristillisdemokraateilla: siinä oli hiukan eroavaisuuksia muihin nähden.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ollikainen.

17.55 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, ärade fru talman! Här har kommit fram i debatten kring medborgarinitiativet Egen vilja 2020 olika partiers ställningstaganden kring den här saken, och det handlar ju om de gravidas självbestämmanderätt, att man själv bestämmer. Den här lagen är ju 50 år gammal och kräver alltså utlåtande av två läkare, och det här är nog dags att uppdatera nu. Det är någonting som vi från SFP har stött. Under partidagen till exempel beslöt SFP att vi arbetar för att kvinnan ska få stöd av medicinsk personal och har rätt till abort efter läkarbesök utan att nämna någon orsak fram till vecka 12.

Abortin tekeminen tosiaan on harvoin helppo päätös, ja oikeus vapaaseen ja turvalliseen aborttiin on keskeinen osa naisen kehollista itsemääräysoikeutta. Jokainen abortti on otet-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

tava vakavasti hyvinvoinnin ja turvallisuuden turvaamiseksi. Ollaan puhuttu tästä 12. viikosta. Meillä on siitä myös puolueemme puolesta yksi päätös, että me tuemme tätä kansalaisaloitetta. Varmaan valiokunnassa puhutaan tästä aika paljon, ja lähtökohtaisesti [Puhemies: Minuutti!] tuen tätä kansalaisaloitetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pelkonen.

17.56 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin lämmin kiitos kaikille tässä tärkeässä kansalaisaloitehankkeessa mukana olleille. Tämän asian eteen on tehty pitkäjänteisesti työtä.

Ja kuten monissa hyvissä puheenvuoroissa salissa on jo kuultu, Euroopan tiukimpiin kuuluva aborttilainsäädäntömme on auttamattomasti vanhentunut ja aikansa elänyt. Jokaisella on ja on oltava itsemääräämisoikeus omasta kehostaan, ja oman tahdon on oltava riittävä peruste omasta kehosta päätettäessä. Raskauden keskeyttäminen on jokaisen oma henkilökohtainen päätös. Tästä kahden lääkärin lausuntovaatimuksesta on luovuttava, kuten tässä kansalaisaloitteessa esitetään. Aborttilainsäädäntömme on päivitettävä nykypäivään.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Soinikoski.

17.57 Mirka Soinikoski vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kansanedustajana ja lääkärinä kiittää kaikkia kansalaisaloitteen tekijöitä, allekirjoittajia, paremman aborttilain eteen töitä tehneitä. Kannatan lämpimästi kansalaisaloitetta ja sen ehdotusta, että abortin saa jatkossa omasta pyynnöstä 12. raskausviikkoon asti.

Muutamassa kohdassa haluaisin oikaista. Edustaja Räsänen mainitsi 22 raskausviikkoa. Se ei takaa syntyvän sikiön selviytymistä. Eloönjäämisen todennäköisyys kasvaa vasta isommilla viikoilla. Vastaanotolle tulee äiti ja alkio. Alkio yksin ei selviä, ei ole elinkel-poinen. [Päivi Räsänen pyytää vastauspuheenvuoroa] Sikiöstä puhutaan syntymään saakka, ja vasta sitten puhutaan vastasyntyneestä lapsesta.

Jos kristillisten kansanedustajat todella ovat huolissaan aborteista, tällöin kannattaisi ottaa sydämenasiaksi laadukas seksuaalivalistus. Ehkäisy ei ole yksin naisen vastuulla. Omasta ja kumppanin seksuaaliterveydestä huolehtiminen kuuluu molemmille. Ja haluaisin vielä huomauttaa, että lääketieteellisen hoidon pitää aina perustua tutkittuun tietoon ja lainsäädäntöön, ei uskontoon eikä hoitohenkilökunnan tunteisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niikko.

17.58 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Toki kaikilla naisilla on oikeus omaan kehoon, ja näin tulee jatkossakin olla. Kysyn kuitenkin, eikö äidin kohdussa oleva sikiö ole myös elävä olento ja uuden elämän alku. Miksi näin ajattelen? Koska hyvin yksinkertainen asiahan on se, että syntymättömällä lapsellahan on ennen kaikkea oma DNA ja oma tulevaisuus. Syntymättömän lapsen oikeuksia ei tulisi heikentää tämän johdosta, koska vaikka se on vielä äidin kehossa, niin syntymätön lapsi ei kuitenkaan ole osa sitä kehoa, se on sen kehon ulkopuolella. Ja siinä mielessä en pidä kovin sopivana sitä, että me halutaan heikentää näiden syntymättömien lapsien mahdollisuutta tulla elämään tätä samaa elämää, mitä mekin täällä elämme. Sen sijaan meidän tulisi [Puhe-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

mies: Minuutti!] parantaa näiden äitien mahdollisuutta synnyttää se lapsi ja parantaa myös adoption mahdollisuuksia siltä osin, että se kannustaisi lapsen synnyttämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

17.59 **Mai Kivelä vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, miten minä kuulen nämä puheenvuorot, on, että te kyseenalaistatte aborttioikeuden. Te nostitte täällä esimerkiksi esille adoption ja muut kysymykset, jotka eivät liity tähän kysymykseen. Mielestäni on itse asiassa aika järkyttävää, että te olisitte ilmeisesti halukkaita edistämään vastentahvaisia raskauksia. Ymmärrätkö te, kuinka vakavasta asiasta on kyse pakotetuissa raskauksissa? Jos henkilö pakotetaan jatkamaan ei-toivottua raskautta, niin kyse on Amnestyn mukaan ihmisoikeusloukkauksesta. YK:n naisten oikeuksien sopimusta valvova komitea on useasti todennut, että naisten oikeuksia polkevat, rajoittavat aborttilait ovat naisiin kohdistuvaa syrjintää.

Minä ajattelen, että Suomi ei ole maa, jossa raskaana olevien syrjintää edistetään, vaan Suomen tulee olla maa, jossa edistetään raskaana olevien oikeuksia. [Puhemies: Minuutti!] Ja olen erittäin iloinen kaikkien muiden puheenvuoroista, joita täällä on kuultu, siitä, että todennäköisesti enemmistö tämän päivityksen kannalla on.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus ja sen jälkeen edustaja Koponen, ja sitten vielä ehdimme ehkä yhden puheenvuoron ja sitten siirrymme seuraavaan asiaan.

18.01 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilmeisesti täällä oikea laita tai vasen laita, kummaksiko sitä sitten sanotaan, ei ole oikein kuunnellut esimerkiksi minun puheenvuoroani. Oli puhe nimenomaan siitä, että naisen itsensä kannalta ja hänen hyvinvointinsa kannalta on tärkeää, että hänelle on selvillä, minkä takia hän mitään ratkaisuja tekee ja mihinkä suuntaan menee, ja sen takia on painotettu... Itse olen toiminut niin kauan gynekologina, että minä väitän, että minulla on kokemusta aborteista, niin aborttiin menijöistä kuin abortin läpikäyneistä, enemmän kuin tällä salilla yhteensä ja laitetuna se vielä kymmenkertaiseksi. On tärkeää, että nainen saa asiansa kanssa olla rauhasa, kertoa sen ja selvittää tilanteen ennen muuta itselleen ja että ne vaihtoehdot ovat hänellä selvillä, jotta hän voi tehdä sen oman päätöksensä, koska hän sen oman päätöksensä kanssa sitten kuitenkin elää.

Siinä mielessä tuntuvat kyllä todella kurjilta nämä syytökset, mitä sieltä on tullut, koska uskoisin, että se meillä on yhteinen päämäärä, että terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen olisi kuitenkin pitkällä tähtäimellä jokaisella tavoitteena. Joskus naiset joutuvat tekemään ikäviä päätöksiä, [Puhemies: Aika!] mutta sitten meidän jokaisen täytyy elää niiden päätösten kanssa, myös naisen itsensä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tässä debatissa annan vielä yhden puheenvuoron edustaja Koposelle, ja sitten siirrymme puhujalistaan. [Juha Mäenpää: Miksei näitä puheenvuoroja voi antaa?]

18.02 **Noora Koponen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oma minuus ei ole kenenkään muun kuin minun — ei kenenkään muun, vain minun — ja siihen minuus-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

teen kuuluvat niin mieli kuin keho. Se, että ihminen antaa toiselle ihmiselle luvan koskettaa, on intiimi ja yksityinen asia, ja samoin mahdollinen raskaus on aina intiimi ja yksityinen asia. Raskaaksi tuleminen voi olla toisille ihmisille paljon toivottu, äärimmäisen suuri lahja, ja vastaavasti jollekin toive, joka yrityksestä huolimatta ei toteudu koskaan. Toiselle se voi kuitenkin olla asia, johon mieli ja keho eivät ole valmiita. Ei minuus tai itsemääräämisoikeus muutu miksikään, vaikka raskaus alkaisikin.

Suomen aborttilainsäädäntö on yksinkertaisesti vanhentunut, ja se voi pahimmillaan olla nöyryyttävä tai jopa traumatisoiva. Seksuaalioikeudet ovat osa ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Oikeus omaan kehoon ja oman elämän suunnitteluun on jakamaton, ja on ainoastaan oikein, että ihminen tätä toivoessaan saa siihen myös avun.

Talman Anu Vehviläinen: Och i själva verket har vi nu använt den timme som var reserverad för ärendet i det här skedet, så debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 18.04.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 20.07.

Förste vice talman Tarja Filatov: Nu fortsätter behandlingen av ärende 6 som avbröts tidigare under detta plenum. — Debatten fortsätter. Ledamot Koponen frånvarande. Ledamot Niikko.

20.08 **Mika Niikko ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tärkein ihmisoikeus on oikeus elämään. Yleensä olemme tästä asiasta yksimielisiä tässä salissa, mutta jostain syystä tämä perustavanlaatuinen tosiasia halutaan joidenkin toimesta sivuuttaa niissä tapauksissa, kun puhutaan esimerkiksi raskaudenkeskeytyksestä.

Yksi seikka paljastaa välittömästi, mikä ideologia Oma tahto 2020 -kansalaisaloitteen taustalla vaikuttaa. Sana ”nainen” halutaan poistaa raskauden keskeyttämistä koskevasta laista kokonaisuudessaan. Vaikka eletään 2020-lukua, niin fyysisiä tosiasioita ei ole tarvetta poistaa lainsäädännöstä. Tässä aloitteessa myös vältetään käyttämästä sanaa ”mies”, ja se mainitaan ainoastaan tässä lakitekstissä. Tämä mielestäni jo herättää kysymyksen siitä, että tällä aloitteella on hyvin vahva ideologinen tausta.

Arvoisa puhemies! Kun nainen tulee raskaaksi, hänelle ei ala kasvaa uutta ruumiinosaa tai mutaatiota. Sen sijaan hänen sisällään alkaa kehittyä uusi elämä, uusi ainutlaatuinen perimä ja erillinen ihminen. Oma tahto 2020 -aloite puhuu naisen kehosta ja oikeudesta valita. Raskauden keskeytys kuitenkin koskee lapsen kehoa, lasta, jolla on oma DNA ja oma tulevaisuus. Myös Lääkäriliitto toteaa, että vaikka sikiö on äitinsä sisällä, se ei ole äitinsä ruumiinosa. Samassa kannanotossa painotetaan, että lääkärin tulee suhtautua kunnioittavasti kaikkeen elämään, myös ihmisalkioon. Lääkäriliiton kanta siis on, että alkiovaiheessa lapsi on erillinen, elävä olento, jonka oikeuksia tulee edistää ja jonka mahdollisuuksia tasapainoiseen kehittymiseen tulee tukea.

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

Arvoisa puhemies! Oma tahto 2020 -kansalaisaloite keskittyy nimensä mukaisesti yksistään naisen kehollisen päätösvallan lisäämiseen, aivan kuin vauva olisi jokin haitallinen kasvain. Nykylainsäädännössä 12. raskausviikon jälkeen raskauden keskeyttämiseen vaaditaan syyksi naisen terveyden vaarantuminen tai äidin nuori ikä. Näissä erityistilanteissa abortti on mahdollinen 20. raskausviikolle asti. Sikiön vakavan kehityshäiriön vuoksi abortti voidaan vielä tehdä 24. raskausviikollakin. Kansalaisaloitteessa aborttioikeus pelkien sosiaalisten syiden nojalla haluttaisiin nostaa 20. raskausviikkoon. Jo 12 viikon ikäisellä vauvalla on kuitenkin esimerkiksi omat verisolut, sykkivä sydän, munuaiset ja maksa. Myös aivotoiminta on hyvin rekisteröitävissä. 20 viikon ikäinen sikiö muistuttaa jo rakenteeltaan täysikasvuista vauvaa. Vain kolme viikkoa myöhemmin vauva pystyisi jo selviämään hengissä kohdun ulkopuolella.

Yksi aloitteen perusteista on se, että kaikilla tulisi olla oikeus lailliseen aborttiin ja mahdollisuus perhesuunnitteluun. Suomessa toteutuu jo nykyisen lainsäädännön puitteissa oikeus ihmisjärjestöjen peräänkuuluttamaan turvalliseen ja lailliseen aborttiin. Aloitteen hylkääminen ei tarkoita aborttien kriminalisointia. Suomessa on myös saatavilla monenlaista tukea ja tietyissä tilanteissa myös maksutonta ehkäisyä.

Aloitteessa vedotaan myös siihen, että Suomessa lainsäädäntö on kireämpää kuin muissa Pohjoismaissa ja että lain höllentämisestä huolimatta aborttien määrä on yleisestikin Euroopassa laskussa. Tuoreimman tiedon mukaan Suomessa tehtiin 8 602 aborttia, tämä tuorein tilasto löytyy vuodelta 2018. Ruotsissa abortin saa omasta pyynnöstä 18. raskausviikkoon saakka, ja aborttien määrä oli 36 616 vuonna 2018. Vuosina 2008—2018 ainoastaan Norjassa aborttien lukumäärä on laskenut hieman nopeammin kuin Suomessa. Islannissa aborttien määrä on samalla ajanjaksolla kasvanut 9 prosenttia, joten se perusteleminen, että löyhempi lainsäädäntö ei tarkoittaisi isompia aborttimääriä, ei kaikilta osin pidä paikkaansa.

Sekä kansalaisaloite että vihreän edustajan samasta aiheesta tekemä lakialoite haluavat uudistaa lainsäädäntöä niin, että raskauden keskeyttäminen ilman mitään perusteltua syytä olisi mahdollisimman vaivatonta ja nopeaa. Lakialoitteessa toivotaan, että jopa pelkkä sairaanhoitaja voisi määrätä lääkkeet raskauden keskeytykseen. Keskeytyspyyntöä ei tarvitsisi perustella, eikä siihen tarvitsisi edes kysyä lapsen isän mielipidettä. Tässä mennään ehdottomasti liian pitkälle. Raskaus saa alkunsa miehestä ja naisesta, joten jos mies haluaa lausua mielipiteensä asiaan, niin siihen tulisi säilyttää mahdollisuus jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Raskauden keskeyttämisen traumaattisuutta ja myöhemmässä elämänvaiheessa monilla ilmenevää syyllisyyttä vähätellään. Niistä ei oikeastaan saisi edes puhua. Kuitenkin yli puolet raskauden keskeytyksen läpikäyneistä oli masentuneita ja alakuloisia vielä vuosi keskeytyksen jälkeen ja 2 prosenttia sairastui vakavaan masennukseen. [Puhemies: 7 minuuttia!] Suomalaisen tutkimuksen mukaan naisten itsemurhariski raskauden keskeyttämisen jälkeen arvioidaan kolminkertaiseksi synnyttäneisiin naisiin nähden. Abortti ei siis ole ehkäisyyn verrattava eikä helppo ratkaisu, jolla välttyään kaikilta seurauksilta. Joka tapauksessa ensisijaista on tarjota molemmille tuleville vanhemmille tukea ja monipuolista tietoa eri vaihtoehdoista ja niiden seurauksista.

Aivan lopuksi, arvoisa puhemies, on sanottava se tosiasia, että jos sydämen pysähtyessä katsotaan elämän päättyvän, miksei elämän katsota alkavan viimeistään sydämensykkeen alkaessa? Tai itse asiassa, miksi alkioista ei aborttikeskustelussa uskalleta edes puhua syntymättömänä lapsena, ihmisenä, vaikka sen sydämenlyönnit voidaan havaita jo viidennellä tai kuudennella raskausviikolla? Yksikään lapsi ei ole vahinko, eikä abortti ole pikkujut-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

tu. Raskauden keskeyttämiseen tulisi päätyä ainoastaan riittävästi informoituna, tarkan harkinnan, perusteltujen syiden ja kahden lääkärin lausunnon jälkeen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Virta poissa. — Edustaja Kinnunen.

20.17 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lähestymme tätä herkkää asiaa eri lähtökohdista. Toivon, että puhumme ja keskustelemme edelleen toisia kunnioittaen. Osa meistä painottaa naisen oikeuksia, toisille tärkeitä ovat myös syntymättömän lapsen oikeudet. Uskon, että yhteinen toiveemme on, että aborttien määrä vähenisi.

Jokainen elämä on mittaamattoman arvokas ja ainutlaatuinen. Elämä on Jumalan luomana pyhää. Ihmisen elämä alkaa hedelmöitymisestä ja on jo idullaan. Olemme alusta saakka ihmisiä. Suojellaan oikeutta elämään. Tämä on oma lähtökohtani, kun tarkastelen Oma tahto 2020 -kansalaisaloitetta, joka toimii keskustelunavauksena.

Kansalaisaloite haluaa muuttaa suomalaista aborttilainsäädäntöä, joka on vuodelta 1970. Tämän aloitteen mukaan raskaana oleva nainen saisi pyytäessään keskeytyksen alle 12 viikkoa kestäneestä raskaudesta. Raskaudenkeskeytyksen edellytyksistä poistettaisiin vaatimus erillisistä perusteluista. Nykyisen lain vaatimus kahden lääkärin erillisistä lausunnoista poistettaisiin.

Kansalaisaloite ei esitä muutoksia lääketieteellisistä syistä tai sikiödiagnostiikan perusteella tehtäviin keskeytyksiin eikä raskaudenkeskeytyksen viikkorajoihin. Oma keskustelunsa on vammaisen lapsen oikeus syntyä keskellemme, mutta asia ei koske tätä kansalaisaloitetta. Kysymys on minulle läheinen, kun olen tehnyt vammaisten henkilöiden kanssa työtä vuosien ajan. Heilläkin on oikeus syntyä.

Tämän kansalaisaloitteen mukaan raskaana oleva nainen saisi jatkossa abortin omalla ilmoituksellaan ilman keskustelua lääkärin kanssa viikolle 12 asti ja viikoilla 13—20 Valviran luvalla niin sanotusta muusta erityisestä syystä. Koska ilmaisu ”muusta erityisestä syystä” on epämääräinen, se voi tarkoittaa, että abortin voisi käytännössä saada mistä ilmoitetusta syystä tahansa.

Nykyisen lain mukaan terveen lapsen voi abortoida Valviran luvalla viikolle 20 asti, mutta aloite esittää ”lakiin kirjattavaksi selkeästi, että keskeytys on mahdollinen myös sosiaalisista syistä aina raskausviikolle 20 saakka”. Tämän ikäisen lapsen abortoiminen on siis mahdollista jo nykyisin, mutta aloite haluaa helpottaa abortin saamista.

90 prosenttia raskaudenkeskeytyksistä tehdään nykyisin sosiaalisten syiden perusteella. Käytännössä sosiaaliset syyt ovat hyvin laava käsite. [Mika Niikko: Kuten lomamatka!] Nykyisessä laissa perustelu kuuluu seuraavasti: ”Hänen tai hänen perheensä elämänotot ja muut olosuhteet huomioon ottaen lapsen synnyttäminen ja hoito olisi hänelle huomattava rasitus.” Perheellisinä tiedämme, että lastenhoitoon liittyy välillä huomattavaakin rasitusta mutta myös paljon iloa ja elämänsisältöä.

Suomessa tehdään nykyisin vuosittain vajaat 9 000 aborttia. Keskeytysten määrä on vähentynyt merkittävästi 1990- ja 2000-luvuilta. Vuonna 2018 tehtiin 8 602 raskaudenkeskeytystä. On tarpeen toimia niin, että saamme määrän edelleen laskuun.

Tällä hetkellä abortin saamiseen tarvitaan päätös kahdelta lääkäriltä. Jos vaatimus lääkäreiden päätöksistä poistetaan, nainen menettää samalla mahdollisuuden keskustella lääkärin kanssa ja kuulla muista mahdollisuuksista. Lapsia odotetaan monenlaisissa tilanteis-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

sa. Psykkinen tuki... — Pitää vaihtaa konetta, kun loppui akku. [Hussein al-Tae: Haenko sinulle toisen?] — Minulla on täällä puhelin.

Tällä hetkellä abortin saamiseen tarvitaan päätös kahdelta lääkäriltä. Jos vaatimus lääkäreiden päätöksestä poistetaan, nainen menettää samalla mahdollisuuden keskustella lääkärin kanssa ja kuulla muista mahdollisuuksista. Lapsia odotetaan monenlaisissa tilanteissa. Psykkinen tuki ja tarvittava muu apu on tärkeää turvata yllättäen raskaaksi tulleelle tai keskeytystä harkitsevalle. Lääkäri voi ohjata ja neuvoa tarvittaessa asiakkaan myös sosiaaliohjaajan puolelle.

Aina on olemassa mahdollisuus, että naisia myös painostetaan aborttiin. Luottamuksellisessa keskustelussa lääkärin tai muun ammattiauttajan kanssa tämänkin voi kertoa julki. Joku saattaa hakea aborttia pelon vallassa ja ajatella, että muita vaihtoehtoja ei edes ole. Lääkäri voi tarpeen tullen tuoda esiin myös muita vaihtoehtoja. Hän voi esimerkiksi kertoa, millaista tukea ja apua lapsiperheet voivat saada. Hän voi kertoa adoption mahdollisuudesta. Suomessa on paljon lapsettomuudesta kärsiviä perheitä, jotka tahtoisivat adoptoida pienen vauvan. Raskaus on äärimmäisen herkkää aikaa. Monipuolista tukea ja apua on joka tapauksessa hyvä olla selkeästi tarjolla. Ketään ei saisi jättää asian kanssa yksin.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee puhua samalla kertaa myös lapsen oikeudesta elää. Tehtävämme on suojella myös syntymättömiä lapsia. Tehdään Suomesta aidosti lapsiystävällinen maa, jossa on hyvä hoitaa ja kasvattaa omia ja toisten lapsia. Huolehditaan siitä, että yhteiskunnan turvaverkot ja hyvä hoito ja tuki ovat kunnossa kaikissa olosuhteissa. Koska haluan olla kaiken elämän puolella, en kannata tätä kansalaisaloitetta. [Mika Niikko: Hyvä puhe!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Aittakumpu.

20.24 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän eduskuntatalon istuntosalin keskelle on nostettu lapsi. Viisiosaisen teoksen keskiössä on veistos, jonka nimi on ”Tulevaisuus.” Siinä on äiti ja hänen sylissään lapsi. Lasta ei ole turhaan nostettu tämän salin keskelle. Lapsissa on tulevaisuus. Me päättäjät tiedämme, että usein äänensä saavat helpoiten kuuluviin ne, jotka huutavat kovimmin. Erityinen tehtävämme ja vastuamme on kuunnella heidän ääntään, jotka eivät itse saa sitä lainkaan esille. [Mika Niikko: Juuri näin!] Meidän on kuunneltava heitä, jotka eivät itse pysty puhumaan puolestaan. Kuka puhuu äitinsä kohdussa olevan lapsen puolesta ja puolustaa hänen oikeuksiaan?

Arvoisa puhemies! Kun me puhumme abortista ja sitä koskevasta kansalaisaloitteesta, emme puhu vain naisista, emme puhu vain miehistä. Puhumme myös lapsista. Puhumme heistä, jotka ovat tämän kansakunnan ja koko ihmiskunnan tulevaisuus ja toivo. Puhumme tytöistä, puhumme pojista. He ovat saaneet elämän lahjan. He ovat äitinsä kohdussa, jonka pitäisi olla ihmiselle kaikkein turvallisin paikka tämän maan päällä. He ovat hiljaisia keskuudessamme, mutta he ovat keskellämme. Onko tämän aloitteen tavoitteena unohtaa heidät, tehdä abortista jotenkin sellainen, ettei tätä tosiasiaa tarvitsisi lainkaan ajatella?

Eräs äiti kertoi minulle ja lupasi, että voin kertoa sen myös tässä: ”Kun odotin yhtä lastani, lääkäri ultran päätyttyä kertoi minulle näin: ’Teille on syntymässä vammaisen lapsi, kirjoitan aborttipaperit valmiiksi. Menet sairaalaan, niin saadaan otettua se pois.’ Vihasuin valtavasti. Revin paperin pieneksi silpuksi ja jätin lääkärin pöydälle ja sanoin, että meillä jokaisella on oikeus elää, niin on myös minun lapsellani. Kun sitten lapseni syntyi, hän oli täysin terve, kaunis, suloinen lapsi. Tänä päivänä hän on erittäin lahjakas, musiik-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

kia harrastava nainen. Jos tämä lapseni oltaisiin abortoitu, olisimme menettäneet valtavan määrän iloa ja rakkautta, joita hän on perheeseemme ja suvullemme sekä kavereilleen ja opettajilleen tuonut.”

Arvoisa puhemies! Kansainväliset ihmisoikeussopimukset eivät puhu oikeudesta aborttiin. Ne eivät puhu oikeudesta raskaudenkeskeytykseen tai sikiön surmaamiseen. Sen sijaan kansainväliset ihmisoikeussopimukset puhuvat vahvasti oikeudesta elämään. Naisen oikeudet ovat ehdottoman tärkeitä, ja elämä on ihmisoikeuksista suurin ja perustavin, sen me kaikki tiedämme. Jos ei ole oikeutta elämään, ei ole täällä maailmassa oikeutta mihinkään muuhunkaan. [Mika Niikko: Totta!]

Ihmiselämä alkaa hedelmöitymisestä. Elämä alkaa pienestä. Silti se on jo silloin kokonainen elämä. YK:n lapsen oikeuksien sopimus sanoo, että lapselle kuuluu lain suoja ennen ja jälkeen syntymän — ennen ja jälkeen syntymän. Tähän Suomi on sitoutunut ja hallitusohjelmassa hallitus on hyvin vahvasti sitoutunut edistämään ihmisoikeuksia. Tästä näkökulmasta meidän tulee katsoa myös tätä kansalaisaloitetta ja myöskin tänään käsiteltyä lakialoitetta.

Arvoisa puhemies! Se on totta, että elämä asettaa meidät usein hyvin hankalien, todella kipeiden kysymysten eteen. Kysymme, miksi. Elämän päättäminen ei ole ratkaisu elämään ja elämän eteen tuomiin hankaliin kysymyksiin. On totta, että sosiaalipolitiikkamme on epäonnistunut siinä, että maassamme tehdään noin 9 000 raskaudenkeskeytystä vuosittain ja niistä suurin osa sosiaalisin perustein. Ruotsissa, jossa aborttilaki on Suomea väljempi, enemmän tämän kansalaisaloitteen suuntainen, tehdään abortteja lähes tuplamäärä Suomeen verrattuna. Ei abortin pidä olla jonkinlainen automaatiotoimenpide, vaan on hyvä ja oikein, että näin ison kysymyksen äärelle pysähdytään. Se on pysähtymistä elämän äärelle. Siksi käytäntöä kahden lääkärin lausunnosta pitäisi vahvistaa, ei helpottaa, kuten aloite esittää. Siksi erilliset perusteet abortille ovat perustellut eikä niistä pidä luopua, kuten aloitteet esittävät.

Arvoisa puhemies! Mielestäni on hyvin erikoista, ristiriitaista ja epäjohdonmukaista, että sosiaalisiin ongelmiin tai vaikeuksiin tarjotaan ratkaisuna ihmiselämän päättämistä. Eihän sen niin pidä olla. Ihmiset tarvitsevat tukea, eivät abortteja. Eikö näille lapsille löytyisi esimerkiksi adoption kautta syliä maassa, jossa niin moni on lapseton vastoin toiveitaan? Iso ristiriita on myös siinä, että vammaiseksi tai sairaaksi epäilty lapsi on eri asemassa kuin muut. Heille abortti voidaan tehdä vielä viikolle 24 asti. Tämä pitäisi pikimmiten korjata, sillä tätä nuorempia keskosia pelastetaan elämään, mutta vammaiseksi tai sairaaksi epäillyn lapsen elämän voi päättää. Emmehan me toki ajattele, että vammainen tai sairass ihminen olisi jotenkin eriarvoisempi tai vähempiarvoisempi kuin terve ihminen, ja vielä tällaisena aikana, jona meillä sairaudenhoito ja vammaisten palvelut ovat paremmassa tilanteessa kuin ikinä.

Arvoisa puhemies! Näen, että abortin helpottamisen sijaan raskaana olevat tarvitsevat enemmän tukea. Lisäksi lapsiperheiden matalan kynnyksen palveluita tulee sujuvoittaa, parantaa ja edelleen kehittää. Maassamme ollaan huolissaan alhaisesta syntyvyydestä ja sen kielteisistä vaikutuksista muun muassa työvoiman saatavuuteen ja hyvinvointipalveluiden rahoitukseen. Abortin helpottamisen sijaan meidän tulee siis keskittyä toimiin, jotka helpottavat lapsen vastaanottamista. Yhteiskuntamme tulisi olla aidosti lapsiystävällinen ja lapsen oikeudet tunnustava. Sen lähtökohta on, että otamme vakavissamme myös lapsen oikeuksien sopimuksen toteamat lapsen oikeudet.

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

Arvoisa puhemies! Näiden syiden takia katson, että tällä kansalaisaloitteella ei ole etenemisen edellytyksiä. Tänä on puhuttu myös lakialoitteesta, joka on sisällöltään varsin yhtäläinen tämän kansalaisaloitteen kanssa. Siinä allekirjoittajia on erityisesti vasemmistoliiton eduskuntaryhmästä, mutta myös muista ryhmistä. Vasemmistoliiton kuntavaliiteena on ”jokaisella on oikeus hyvään elämään”. Jokaisella on oikeus hyvään elämään, onhan?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

20.32 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Puolan tiukentunut aborttilainsäädäntö on puhuttanut viime aikoina Suomessa erittäin laajasti, mutta monelle on tullut yllätyksenä, että myös Suomen aborttilainsäädäntö on varsin tiukkaa ja vanhentunutta. Monissa muissa Euroopan maissa ja kaikissa Pohjoismaissa raskaudenkeskeytyksen saa pyynnöstä ilman perusteluja.

Suomen nykyisen lain mukaan raskaudenkeskeytyksen saamiseen ei riitä raskaana olevan oma tahto. Laki edellyttää tällä hetkellä keskeytykselle yksilöityjä perusteluja ja kahden lääkärin erillistä lausuntoa. Lausunnon saamiseksi raskaudenkeskeytystä hakevan on selvitettävä syyt, esimerkiksi taloudellinen tai sosiaalinen elämäntilanne, joiden perusteella raskaudenkeskeyttämistä haetaan. Nykyinen aborttilainsäädäntö johtaa prosessiin, joka tuntuu monesta sen läpikäyneestä erittäin raskaalta ja nöyryyttävältä.

Oikeus omaan kehoon on ihmisoikeus, jonka toteutumisen ei pitäisi vaatia mitään perusteluja. Laki raskaudenkeskeyttämisestä tuleekin muuttua niin, että raskaana oleva saa aina pyydettyä keskeytyksen alle 12 viikkoa kestäneessä raskaudessa. Samoin nykyinen vaatimus kahden lääkärin lausunnosta tulee poistaa. Kaikilla on oikeus turvalliseen sekä itse määriteltyyn sukupuoli- ja perhe-elämään. Oikeus omaan kehoon ja turvalliseen aborttiin ovat rikkomattomia ihmisoikeuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on pidetty useita puheenvuoroja, joissa esitetyt ajatukset toteutuessaan tarkoittaisivat taantumusta ihmisoikeuksien näkökulmasta. Näiden puheenvuorojen pitäjille haluan muistuttaa, että abortin kieltäminen tai rajoittaminen ei vähennä abortteja, vaan itseasiassa päinvastoin. Aborttien kieltäminen tai niiden rajoittaminen pakottaa ihmiset, usein naiset, turvautumaan salassa tehtäviin ja vaarallisiin abortteihin. Äitiyskuolemat ja vammautumisot voitaisiin välttää maailmanlaajuisesti, jos seksuaalikasvatus ja tehokkaat ehkäisymenetelmät sekä mahdollisuus turvalliseen aborttiin taattaisiin kaikille. WHO:n mukaan aborttien määrät ovat alhaisimmillaan silloin kun ihmisillä on tarpeeksi tietoa nykyaikaisista ehkäisymenetelmistä sekä mahdollisuus käyttää niitä.

Meidän tuleekin varmistaa, että Suomessa kaikki alle 25-vuotiaat saavat maksuttoman ehkäisyn. Ehkäisyn maksuttomuus on vähentänyt aborttien ja seksitautien määrää sekä tuonut kunnille tuntuvia kustannussäästöjä.

Arvoisa rouva puhemies! On helppo tuudittautua ajatukseen, että ihmisoikeudet menevät kuin itsestään eteenpäin, kun vuodet vierivät ja tieto lisääntyy. Tämä ei kuitenkaan ole itsestään selvää. Konservatiivinen liikehdintä uhkaa eri puolilla maailmaa perustavanlaatuisia seksuaalioikeuksia ja ihmisten oikeutta omaan kehoonsa. Kiristynyt suhtautuminen aborttioikeuteen on esimerkki siitä, että naisten ja tyttöjen oikeudet voivat ottaa myös takapakkia. Abortin sallimisessa on kyse kaikkien raskaana olevien naisten ja tyttöjen oikeuksien puolustamisesta. YK:n naisten oikeuksien sopimusta valvova komitea on jatku-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

vasti todennut, että rajoittavat aborttilait ovat naisiin kohdistuvaa syrjintää — naisiin kohdistuvaa syrjintää.

Arvoisa rouva puhemies! Kyse on kuitenkin lähtökohtaisesti siitä, onko meillä ihmisillä itsemääräämisoikeutta vai ei. Vihreissä ajattelemme, että jokaisella ihmisellä on oikeus omaan kehoonsa ja sitä koskeviin päätöksiin. Siksi myös aborttiin tulisi riittää oma ilmoitus. Toistan: jokaisella on oikeus päättää itse omasta kehostaan ja lisääntymisestään. 2020-luvulla Suomessa pitäisi olla itsestään selvää, että jokaisella on oikeus vapaaseen, turvalliseen raskaudenkeskeytykseen. Kyse on olennaisesta osasta itsemääräämisoikeutta.

Haluan kiittää Oma tahto 2020 -kansalaisaloitteen tekijöitä ja aloitteen allekirjoittaneita. Lakiehdotus toteutuessaan päivittäisi Suomen yli 50 vuotta vanhan lainsäädännön vastaamaan tämän päivän eettisiä ja lääketieteellisiä standardeja. Tämä totta tosiaan olisi tarpeellista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sirén poissa, edustaja Mäenpää poissa, edustaja Harjanne poissa. — Edustaja Tanus.

20.37 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! On käytetty monia hyviä, syvällisiä puheenvuoroja. Itse käytin puheenvuoron tuossa jo aiemmin, mutta halusin ottaa vielä tämän puheenvuoromahdollisuuden vastatakseni joihinkin kysymyksiin tai paremminkin kollegojen, edustajien, väittämiin.

Ensinnäkin haluaisin sanoa sen, että lääkärin kuuluu toimia eettisesti korkeatasoisesti ja se ei ole millään tavoin riippuvainen siitä, mitä asiakas tai potilas ajattelee tai minkälaisista taustoista hän tulee tai mikä on hänen ideologiansa. Kautta vuosien ja vuosikymmenien oman toimintani kärki on ollut terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ja se ei myöskään ole riippunut potilaan iästä tai taustasta tai asuinpaikasta tai toimintakyvystä. Samalla lailla on hoidettu kohdussa kasvavia pieniä lapsia — niin, kutsun niitä pieniksi lapsiksi, koska ultraääniruvuudessa ne pienetkin näyttäivät varsin suurilta — ja samalla lailla olen hoitanut niitä ikäihmisiä, jotka tarvitsevat kaiken hoidon ja hoivan eivätkä itse kykene siellä sängyn pohjalla yhtään mihinkään.

Olen kirjoittanut ylioppilaaksi Minna Canthin lukiosta Kuopiosta, josta ovat varmasti lähteneet mukaani tasa-arvoajattelu ja naisten oikeudet, mutta kun mietitään, niin joo, naisilla voi olla kaikki oikeudet, mutta jos naiset jaksavat, voivat huonosti, niin onko tärkeämpää pyrkiä edistämään hyvinvointia ja onnellisuutta vai onko tärkeämpää huolehtia, että kaikki oikeudet tulevat käytetyiksi?

Tänä iltana, kun olen kuunnellut puheenvuoroja, on tullut mieleeni kirje nuorelta naiselta, joka yliopisto-opiskelun alkuvaiheessa oli tullut yllätysraskaaksi. Hän kirjoitti, että kun kaikki toittivat hänelle, että ”sinulla on oikeus omaan kehoon, ja sinulla on oikeus tehdä abortti, ja sinulla on oikeus ja oikeus ja oikeus”, niin hän teki sen abortin. Sitten hän kirjoitti minulle: ”Mutta kukaan ei kertonut minulle, miltä tämä tuntuu. Kukaan ei kertonut, miltä tämä tuntuu, kun tämä prosessi on mennyt ohi.” Tai hän luuli, että se on ohi ja elämä palautuu — kaikki olivat suositelleet hänelle aborttia, kun opiskelu oli alkuvaiheessa — mutta vuoden taukohan siitä tuli ja pitkälinen masennusjakso.

Täällä on puhuttu paljon naisten oikeuksista. On puhuttu siitä, otetaanko itsemääräämisoikeus vakavasti, oikeus omaan kehoon ja niin edelleen. Alleviivaan hyvinkin naisten oikeutta omaan kehoon ja katson niin, että jos kehoon kosketaan, joku sinut raiskaa tai väkisin makaa, mistä voi tulla raskaaksi, niin se on rikos ja siitä tulee tehdä ilmoitus. Mutta kun

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

keskustelemme aborttiasioista Suomessa, niin täällä on mahdollisuus myös jälkiehkäisyyn. Jos ei näistä asioista huolehdi ja tulee raskaaksi, niin sitten siellä onkin se toinen ja se pieni, jonka asuinpaikka on se kohtu tavallisesti noin yhdeksän, kymmenen kuukautta. Ja se voi olla myös pieni nainen. Minkä takia te naisten oikeuksien puolesta puhujat ette puhu niiden pienimpien naistenne oikeuksien puolesta, joilla on asuinpaikkana, kasvupaikkana, vielä se äidin kohtu?

Kollega kirjoitti minulle sähköpostissa hiljakkoin: ”Moni suomalainen ei tiedä, että perusoikeudet koskevat myös syntymättömiä lapsia. Heillä on oikeus syntyä ja elää. Myös lapsen oikeuksien sopimus sisältää lapsen oikeuden syntyä, 6 artikla, oikeus elämään ja henkiin jäämiseen ja kehittymiseen.”

Kansainvälinen keskustelu, niin kuin keskustelu täällä Suomessakin, on pitkälti keskitynyt vain naisten, siis nuorten naisten tai aikuisten naisten tai keski-ikäisten naisten, puolustamiseen, mutta välttellen keskustelua lasten oikeuksista. Kyllä monissa muissa kauনিissa puheissa sieltä vasemmaltakin puhutaan, että lasten oikeudet ovat tärkeitä, lapsivaiikutusten arviointi on tärkeää, heikoimpien puolustaminen on tärkeää, mutta entä niiden heikoimpien, jotka eivät puhu, eivät sano mitään, jotka ovat täysin meidän aikuisten toimenpiteiden armoilla?

Tämä kollega kirjoitti edelleen tähän kansalaisaloitteeseen liittyen: ”Se on kuin oikeuksien vinouma, jossa ihmisoikeuksia käytetään valikoiden omien oikeuksien toteuttamiseen muiden oikeuksien kustannuksella. Aikuisen tulisi käyttää oikeutta omien oikeuksiensa suojelemisen sijaan heikomman oikeuksien hyväksi, tässä tapauksessa puolustuskyvyttömän lapsen hyväksi, sen hyväksi, että lapsi voi elää.”

Minä mietin, että kun olemme 2020-luvulla ja ihminen on mennyt jo pitkän aikaa Kuu-hun ja tehnyt vaikka mitä, niin minkä takia meillä ei ole paremmin saatu ratkaistua tätä yllätyksraskauksien ja aborttikeskustelun tilannetta. Oma ajatukseni on, että syy siihen on se, että osa meistä pitää niin tiukasti esillä sen oikeusvasaran heiluttamisen tärkeyttä. Jos meillä olisi jo vuosien ajan keskitytty enemmän siihen, että pyritään kasvattamaan meidän lapsia ja nuoria kokonaisvaltaisemmin myös näissä seksuaali- ja seurusteluasioissa, antamaan vastuullisesti jo sieltä nuoresta seksuaalikasvatusta ehkäisyasioista, pysyvän parisuhteen merkityksestä ja niin edelleen, ja jos meillä olisi yhteisenä kärkänä ollut se, että abortti ei lisää naisten hyvinvointia vaan se, että pyritäisiin saamaan tilanne sellaiseksi, että raskaus olisi aina toivottu tai ainakin sellainen, mikä voidaan ottaa vastaan, niin me emme olisi 2020-luvulla tässä tilanteessa, missä nyt olemme.

Sen takia toivoisin, että kun tätä keskustelua käydään ja linjauksia tehdään, niin niitä tehtäisiin ennen muuta se ajatus mielessä, että me voitaisiin parantaa myös naisten terveyttä ja hyvinvointia — ja myös isien hyvinvointia ja lasten hyvinvointia [Puhemies: 7 minuuttia!] ja myös terveydenhoitohenkilökunnan, niiden tärkeiden hoitajien, kättilöitten ja lääkäreiden, hyvinvointia, ja se ei olisi todellisuudessa keneltäkään pois. Mutta se, onko meillä kaikilla rohkeutta ja tahtoa, halua liikkua siihen suuntaan, on se iso kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae.

20.45 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Tämä on monella tavalla tunteellinen keskustelu, koska puhutaan ihmiselämästä ja oikeudesta elämään. Eräs edustaja täällä sanoi tähän keskusteluun liittyen — me puhumme siis abortista ja aborttiin annetusta oikeudesta ja sen laajentamisesta ja naisen itsemääräämisoikeudesta ja lasten elämästä, elämästä yli-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

päänsä — että tärkein ihmisoikeus on oikeus elämään. Toinen edustaja sanoi, että entäs niiden oikeudet, jotka eivät puhu: eikö heidän elämänsä ole tärkeä?

En arvota näitä keskusteluja keskenään, mutta minulla heräsi ajatus siitä, että maailmalla elää tällä hetkellä noin 300 miljoonaa lasta sotaan alla. Hetki sitten näimme, miten erittäin sofistikoituneet aseet pommittivat Gazassa lapsia sellaisilla alueilla, joissa ihmisillä ei ollut mahdollisuuksia paeta, sillä ihmiset oli saarattu ja nämä lapset oli saarattu koteihinsa. Asejärjestöt, jotka käyttävät näitten ihmisten ahdinkoa hyväkseen, perustavat toimistonsa sinne, ja vastapuoli tietää, että siellä on lapsia, ja silti ammutaan tuhansilla rakenteilla niihin asuinkeksuksiin ja niille alueille ja tapetaan niitä lapsia, ja me nähdään niitä uutiskuvia niistä kuolleista lapsista. Eikö näillä lapsilla, joilla ei ole puheoikeutta, ole mahdollisuutta elämään? Tätä ihmettelen täällä.

Sama taho tässä eduskunnassa, sama puoli, joka täällä puhuu lasten oikeuksien puolesta ja oikeudesta elämään, ei ole tikkua laittanut ristiin näiden lasten hyväksi, näiden lasten elämän pelastamiseksi, tämän tuhoisan valtion toimien lopettamiseksi, asekaupan lopettamiseksi. Ihmettelen kovasti tätä tekopyhyyttä, mitä tässä talossa nähdään. Elämää arvotetaan toinen toisensa päälle. Haluaisin, että se sama porukka, joka täällä puhuu korkeimmasta ja tärkeimmästä ihmisoikeudesta elämään, [Puhuja koputtaa pöytää] muistaisi myös puhua niistä, joiden kanssa me teemme aseellista yhteistyötä, kun tiedämme, että meidän asemme myös murhaavat näitä lapsia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niikko.

20.48 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Edustaja al-Tae on oikeassa siinä, että kaikki elämä on pyhää. Kaikkien lasten elämä on arvokasta, myös niiden miljoonien, jotka kuolevat nälkään tänäkin vuonna tai erilaisiin sairauksiin, ja kuinka paljon lapsia esimerkiksi sodassa käytetään lapsisotilaina tai ihmiskilpinä, kuten Gazassa tapahtuu. Se Gazan ja Israelin välinen konflikti on siinä mielessä hankala arvioida tässä, että molemmilla puolilla kuolee ihmisiä. Meidän täytyy muistaa myös se, että nämä terroristit, jotka käyttävät näitä Gazan lapsia ihmiskilpinä, ovat ampuneet lähes 5 000 rakettia Israeliin ja surmanneet siellä myös lapsia ja aikuisia. Sodassa kuolee aina ihmisiä, ja sodassa kärsivät kaikkein eniten lapset ja siviilit, ne viattomat ihmiset.

Joka tapauksessa täytyy todeta se, että Israelin ja Gazan välisessä sodassa on yksi ero: Israelin armeija pyrkii suojelemaan lapsia ja perheitä, pitää ne selän takana, mutta Gazassa Hamas tekee toisin, laittaa lapset ja naiset eteen ja pitää heitä kilpinään ampuessaan näitä tuhoisia raketteja siviilien keskuuteen. Eli jos tästä lähdetään keskustelemaan, niin pitää pysyä tosiasioissa — pysyä tosiasioissa siinä, että Israelilla on valtiona oikeus ja velvollisuus suojella kansalaisiaan tällaiselta terrorismilta, jossa raketit sataavat yötä päivää, ja silloin on turha lähteä moralisoimaan sitä, että armeija pyrkii suojelemaan kansalaisiaan. Näin me toimisimme myös Suomessa, jos tänne alkaisi raketteja lentelemään, aivan samalla tavalla iskisimme takaisin. Turha siinä on hurskastella kenenkään, etteikö näin kuuluisi toimia suvereenin valtion puolustaessa kansalaisiaan.

Mutta, arvoisa puhemies, mitä tulee tähän aborttikansalaisaloitekeskusteluun, haluan siitä nostaa vielä muutaman näkökulman:

Meillä on suuri huoltosuhdevaje tässä maassa, ja me ollaan täällä valiteltu sitä, että meillä on syntyvyys hyvin heikkoa — heikkoa suhteessa siihen, kuinka paljon tarvittaisiin lisää käsiä kantamaan tätä ikääntyvää väestöä ja sitä huoltovajetta. Meillä on noin reilu 40 vuot-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

ta ollut tämä aborttioikeus Suomessa, ja sen aikana — jos lasketaan, että keskimäärin vaikkapa 10 000 aborttia olisi tehty vuodessa — täällä on kuitenkin 400 000 lasta kuollut ennen kuin he ovat syntyneet. Ja yllätys yllätys, tämä sama on huoltosuhdevaje — meillä on ehkä hiukan pienempikin huoltosuhdevaje — se on nimenomaan tämä syntymättömien lapsien osuus. Tämä sama dilemma on kaikissa länsimaissa, joissa tehdään paljon abortteja.

Abortteja arvioidaan tehtävän maailmassa ehkä jopa 40—50 miljoonaa vuodessa. Abortti on yleisin kuolinsyy ihmisillä tällä planeetalla. Edes sairauksiin tai syöpään ei kuole niin paljon ihmisiä — toki kun kaikki sairaudet lasketaan, mutta syöpään kuolee vuosittain noin 10 miljoonaa ihmistä. [Puhemies: 3 minuuttia!] Siinä mielessä ei kuitenkaan pidä vähätellä sitä, millä tavalla se kostaatuu yhteiskunnalle, kun niille lapsille ei tule oikeutta syntyä tähän maailmaan.

Siinä mielessä tämä on hyvin monitahoinen asia, jota pitää tarkastella monesta eri näkökulmasta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

20.51 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Ensin ihan lyhyesti edustaja al-Taeelle: Kyllä, me emme kannata minkään ikäisten tai maalaisten lasten kuolemaa emmekä liputa sille, että lapsia kuolee aikuisten toiminnan seurauksena. On valitettavaa, että Gazassa terroristijärjestö pitää valtaa. Useimmat palestiinalaiset eivät sitä halua siellä eikä myöskään Israelin puolella haluta — ja sanottakoon, että oma poikanikin on Gazasta tulevalta raketilta siellä joutunut juoksemaan suojaan, niin että hyvin lähelle tulevat nämä puolin ja toisin sen lisäksi, että tuttaviani ja sukulaisia asuu siellä rajojen monella puolella.

Mutta tähän aborttiasiaan vielä sen verran halusin kommentoida vastauksena, kun on puhuttu, että halutaan vapaa ja turvallinen abortti, että missä vaiheessa me voimme sanoa, että joku abortti on turvallinen. Niin kuin jo aiemmin sanoin, kansainvälisiä tutkimuksia on siitä, että raskaudenkeskeytykseen liittyy 89 prosentin lisääntynyt riski mielenterveysongelmiin — 89 prosentin lisääntynyt riski. Ja on ajateltu, että 10 prosenttia mielenterveysongelmien ilmaantuvuudesta liittyy raskaudenkeskeytykseen. Mietin, mikä tämä prosenttiosuus oikeastaan Suomessa olisi, jos täällä Suomessa tehtäisiin tutkimus, kun täällä on niin paljon masennusta ja ahdistusta ja nuorten viiltelyä ja syömishäiriöitä ja jos vaikka sun mitä. Ja todellakin Gisslerin ja Hemmingin tutkimuksessa vuosien takaa sanotaan, niin kuin on täällä toistettu, että naisen itsemurhariski raskaudenkeskeytyksen jälkeen arvioidaan kolminkertaiseksi muihin synnyttäneisiin nähden. Ja tuosta naapurimaasta muutama vuosi takainen tutkimus sanoo, että yli puolet keskeytyksen läpikäyneistä oli masentuneita tai ainakin jollakin tapaa alakuloisia vielä yksi vuosi keskeytyksen jälkeen ja 2 prosenttia upposi, sairastui syvään masennukseen. Ja niin edelleen.

Mitenkä me voimme sanoa, että tällainen toimenpide on turvallinen, kun ei etukäteen voi tietää, kuka voi sairastua? Jos meillä olisi joku risteys, jossa tulisi näin paljon näin suuria riskejä, tai joku toinen toimenpide tai sairaus, niin minä luulen, että me tekisimme kaikkemme, että me suojelisimme ihmisiä, naisia ja tyttöjä, sellaisilta toimenpiteiltä, kun me tiedämme, että niihin liittyy niin suuria riskejä. Ja sen takia minä todella toivon, että me voisimme yhdistää voimia siihen, että me pyrittäisiin antamaan sitä hyvää kasvatusta, myös vastuullista seksuaalikasvatusta, ja tietoa ehkäisystä ja ihan tietoa siitä, että jos on yhdynnässä, niin siitä voi tulla raskaaksi ja iso osa tulee raskaaksi, ja että meidän nuoret

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

myös tietäisivät, että pitää huolehtia ensin ehkäisystä ja sitten vasta mennä intiimikontaktiin, koska tämäkin on osalla tämän päivän nuorista hukassa.

Kyllä meillä on yhteistäkin [Puhemies: 3 minuuttia!] kenttää toimia, ja toivoisin, että voisimme toimia niin, että kenenkään ei tarvitsisi kohdata näitä aborttimietteitä tai suunnitella sen suuntaisesti ihan omaehtoisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä käytiin keskustelua Gazasta ja Israelista, ja ne puheenvuorot liittyivät kyllä tähän aiheeseen, mutta toivon, että emme mene syvemmälle siihen keskusteluun, koska nyt meillä on kansalaisaloite käsittelyssä. — Mutta edustaja al-Tae.

20.55 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Kunnioitan pyyntöänne olla menemättä syvemmälle siihen keskusteluun. Toisin esiin vain yhden seikan tähän liittyen: [Mika Niikko: Mutta kuitenkin, mutta kuitenkin!] sen, että yhtä puolta tuetaan miljardeilla, useilla sadoilla miljardeilla aseellisesti ja toista ei, ja nämä eivät ole tasaväkiset. B'Tselem-järjestö Israelissa puhuu apartheidista, ja mikään ei selitä sitä, että lapsia ammutaan kumiluodeilla suoraan päähän tai silmään sisälle. Nämä ovat suoria, suoria loukkauksia lasten oikeuksiin. Vankilat ovat täynnä lapsia, ja nämä asiat täytyy ottaa huomioon. On helppoa piiloutua sen taakse, että sanoo: toisella puolella on terroristijärjestö. Se on helppoa. On paljon vaikeampaa tässä oikeuden elämään suojelemisessa mennä syvemmin siihen, miten me todella haluamme ratkaista tämän Lähi-idän tärkeimmän kriisin: sillä, että lopetamme tuen, aseellisen tuen ja muun taloudellisen tuen, niille tahoille, jotka haluavat kärjistää tätä kriisiä, jotka hyötyvät siitä poliittisesti, ja niitä löytyy molemmista päistä konfliktia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

20.56 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Elikkä meillä on käsittelyssä tämä Oma tahto -kansalaisaloite, joka koskee aborttia. Lyhyesti katsottuna mielestäni kyse on siitä, ettei abortti vaatisi enää semmoisia erityisiä perusteluja ja kahden lääkärin lausuntoa. Mitään viikkorajoja ja muita ei olla muuttamassa.

Täällä on käytetty aika tunteikkaita puheenvuoroja. Tämähän on mielestäni erityisesti semmoinen omantunnon kysymys. Täällä olen kuunnellut keskustelua sekä salissa että tuolla omassa huoneessa. Edustaja Hyrkkö käytti tietyiltä osin hyvin hyvän puheenvuoron. Hän joillakin sanoin kuvaili sitä, että ei saisi leimata eri päin ajattelevia ihmisiä keskenään tässä asiassa, ja kiinnitin oikein huomiota siihen. Sitten edustaja Sirén kyllä aika kovasti kouli kristillisdemokraattien edustajia, jotka kertoivat omaa näkökulmaansa. Hän nimitti heitä abortinvastustajiksi, johon sitten Hyrkkö päälle vielä kiitteli tätä Sirénin puheenvuoroa elikkä veti maton omien jalkojensa alta.

Minun mielestäni tämä on omantunnon kysymys, mitä kukin ajattelee. Itse olen kiinnittänyt huomiota sanoihin ”itsemääräämisoikeus” ja ”ihmisoikeudet”, ja nämä molemmat sanat voidaan liittää myös siihen sikiöön tai alkioon, mikä äidin sisällä on. Minä henkilökohtaisesti näkisin, että Suomessa abortin tekeminen tälläkään hetkellä millään tavalla ei voi olla liian vaikeaa, koska niitä tehdään kuitenkin valtavan paljon. Siinä mielessä minä en näe viisaaksi, että sitä erityisesti vielä helpotettaisiin siitä, koska olen ollut itse nuorten opettajana, myöskin nuorten tyttöjen tai nuorten aikuisten opettajana, ja jollakin tavalla itse näkisin sen sillä tavalla, että tuossa 15:n, 16:n, 17:n iässä ei varmasti olla henkisesti val-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

miita helpostikaan äidiksi, mutta ei olla myöskään kyllä henkisesti valmiita siihen, että tehdään abortti, joka sitten valitettavasti osalla näistä abortin tekijöistä myöhemmin alkaa kalvamaan mieltä ja saattaa aiheuttaa mielenterveyteen jotain ongelmia, masennusta. Elikkä minä pelkään, että tällä lakimuutoksella ihmisten moraalikäsitys muuttuu sillä tavalla, että se on niin helppoa, elikkä siitä alkaa muodostumaan niin kuin ehkäisykeino. Näin minä sen itse koen, ja se on minun mielipiteeni, ja täällä jokaisella saa olla oma mielipide. Tämä on vain minun henkilökohtainen mielipiteeni.

Edustaja al-Tae piti päivällä tästä asiasta mielestäni hyvän puheenvuoron. Hän puhui ehkä jollain sanalla ”tunnekysymys” tai muulla. Olin jo kotiin lähdössä, mutta al-Tae äskeisessä puheenvuorossaan veti tähän Israelin ja Gazan palestiinalaisten keskustelun. Se on aivan kuten puhemies sanoi, se ei tähän liity, mutta tavallaan se liitettiin tähän. Minä vieläkin ihmettelen sitä. Ei täällä suomalaisia voi mielestäni millään tavalla syyttää siitä, ja itse en tunnista mitään laajamittaista asekauppaa tai rahoittamista, että suomalaiset jollakin tavalla rahoittaisivat tai tukisivat Israelia tässä. Olen ollut itse rauhanturvaajana tuolla alueella, Gazassa en ole käynyt, mutta Hebronissa olen käynyt. Sielläkin asuu ihmisiä, joilla on erimielisyyksiä, ja tilanne on valitettava, mutta Suomen aborttilainsäädännöllä se asia ei siellä kyllä korjaannu. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niikko.

21.03 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Itsekään en osaltani tähän Gazan kysymyksen sen enempää halua palata muuta kuin sanomalla sen, että Euroopan unioni, mukaan lukien Suomi, tukee valtavilla määrillä tätä Lähi-idän tasapainon syntymistä, kuten myös Palestiinan aluetta, Gaza mukaan lukien. Aikoinaan Euroopan unionin tuki on ollut kutakuinkin 300 miljoonan euron tasoa vuodessa. En tiedä, mikä se luku on tänä päivänä, kun en niitä lukuja seuraa. Sen lisäksi Yhdysvallat on tukenut ennen Trumpin kautta muistaakseni jollain vähintään 400 miljoonalla vuodessa sitä taloutta ja niitten lasten ja perheiden hyvinvointia. No, mihin ne rahat on käytetty, se jää arvioitavaksi. Joka tapauksessa uutisista saa lukea, että Gazassa on niin kutsuttu Hamasin metro, joka on rakennettu juuri jollakin näillä rahoilla, ne betonitunnelit, sekä samoin ne raketit on jollain rahalla ostettu, joten täytyy sanoa, että jostain syystä se rahoitus tulee osin myös Euroopasta siihen kahakkaan.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun halusin tässä kansalaisaloitekeskustelussa nostaa erään asian esille. Nimittäin mielestäni edustaja Kinnunen sanoi sen asian ytimen, mistä on kysymys. Ihmisen elämä on pyhä, näin Kinnunen mainitsi. Tämä kuvaa erittäin hyvin sitä, että ihmiselämä on niin pyhä, että vaikka se ei olisi vielä kuin äidin kohdussa, siellä idussa, niin sitä pitäisi pyrkiä suojelemaan.

Tässä yhteydessä en malta olla mainitsematta, mitä Raamattu puhuu psalmi 139:ssä ihmisen elämästä ennen syntymää. Nämä viisaat sanat on kirjoittanut kirjoittaja näin: ”Sillä sinä olet luonut minun munaskuuni, sinä kudoit minut kokoon äitini kohdussa. Minä kiitän sinua siitä, että olen tehty ylen ihmeellisesti; ihmeelliset ovat sinun tekosi, sen minun sieluni kyllä tietää.” Samoin täällä mainitaan: ”Sinun silmäsi näkivät minut jo idussani. Minun päiväni olivat määrätty ja kirjoitetut kaikki sinun kirjaasi, ennenkuin ainoakaan niistä oli tullut.”

Elikkä kyllä tätä elämänviisautta on kirjoitettu jo pari tuhatta vuotta. Tämä on kirjoitettu todennäköisesti joku 700—800 vuotta ennen ajanlaskun alkua, ennen Kristuksen synty-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

mää. Kyllä sitä viisautta on jo silloin ollut ihmiskunnassa hyvin paljon. Tänä päivänä viisaus on muuttunut sellaiseksi, että tätä syntymätöntä elämää ei saisi puolustaa ilman, että leimataan jollain vanhoillisuuden leimakirveellä tai ruvetaan väittämään, että ei puolusteta ihmisoikeuksia. [Puhemies: 3 minuuttia!] Tämä on kääntynyt aivan pääläelleen tässä yhteiskunnassa.

Siinä mielessä jaan tämän saman ajatuksen siitä, että ihmisen elämä on pyhä ja sitä pitää suojella. Elämä on ihme, elämä on lahja, ja myös syntymätön elämä on pyhä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Forsgrén.

21.07 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edeltävä puheenvuoro oli aika tutun kuuloinen lapsuudestani, onhan äitini kristillisdemokraattien valtuutettu Äänekoskella. Minä jotenkin ajattelen, että kaikille kuuluu uskonnonvapaus ja kaikilla meillä on oikeus olla sitä mieltä, mitä me ollaan, mutta sitten samaan aikaan minä mietin, että toisen vakaumus ei voi estää ja tavallaan olla riistämässä toisen ihmisen valintoja ja hänen oman kehon valintojaan. Minä ajattelen, että jokaisella on oikeus tehdä omasta näkökulmastaan se päätös.

Mutta minä haluan muistuttaa muutamasta asiasta:

Täällä on käyty hyvää keskustelua, mutta muutama asia nousi vielä mieleen. Minä olin Brasiliassa vaihdossa, vuonna 2016 minä olin siellä kahdeksan kuukautta. Brasilia on sellainen maa, missä abortti on mahdollista vain, jos on äidille erittäin vaarallinen tilanne, ja minä näin silloin sen puolen vuoden aikana, miltä näyttää yhteiskunta, missä aborttia ei ole mahdollista tehdä, ja miltä näyttää yhteiskunta, missä seksuaalikasvatusta ja ehkäisymahdollisuuksia ei ole. Se näyttää maailmalta, missä rikkaat lentävät toiseen maahan, missä aborttilainsäädäntö on löysempää. Tässä tapauksessa se oli Argentiina. He saavat turvallisen terveydenhuollon, he pääsevät terveenä kotiin. Ja mitä tapahtuu niille köyhille? He menevät jonnekin todella surkean näköisen paikkaan, ja luultavasti tapahtuu todella paljon vammoja sille raskaana olevalle ihmiselle.

Jotenkin minä haluaisin muistaa tässä keskustelussa sen, että kun kuitenkin tilastot sanovat, että niissä valtioissa, missä se aborttilainsäädäntö on erittäin tiukka, tehdään enemmän niitä abortteja... [Mika Niikko: Miten se liittyy tähän keskusteluun?] — Kyllä, se liittyy juuri tähän, siihen, että eikös pitäisi olla lähtökohtaisesti meidän kaikkien tavoite se, että tavallaan sellaisia abortteja... Koska eihän kukaan ajattele, että abortin tekeminen on helppoa tai myöskään millään tasolla välttämättä sille ihmiselle helppo valinta ylipäättänsäkään, niin meidän pitäisi luoda sellainen yhteiskunta, missä ihmiset eivät joutuisi tekemään sellaista päätöstä ylipäättänsäkään, ja silloin helpottaa se, että meillä on hyvä seksuaalikasvatus ja meillä on maksuton ehkäisy. [Mika Niikko: Olen samaa mieltä!] — Mutta sitten, jos te olette samaa mieltä, niin minkä takia te kuntatasolla — niin kristillisdemokraatit kuin perussuomalaiset ainakin Keski-Suomessa — olette vastustaneet maksutonta ehkäisyä joka paikassa ja lisäyksiä esimerkiksi lasten ja nuorten seksuaalikasvatukseen? Elikkä jos te kannatatte näitä, niin minä toivon, että te laitatte viestiä myös sinne paikalliselle tasolle, että sitten se konkreettisesti tapahtuu. [Mika Niikko: Vantaa vain kannattaa!]

Mutta sitten ehkä vielä viimeinen huomio. Täällä on puhuttu tosi paljon ihmisoikeuksista, ja minä uskon, että tätä asiaa voidaan katsoa monelta kantilta, mutta sitten kun puhutaan YK:n ihmisoikeusjulistuksesta, niin siinä se tulkinta on ollut jo yli kymmenen vuotta niin päin, että naisten oikeuksien sopimusten valvontakomitea on jatkossa todennut, että rajoit-

Punkt i protokollet PR 66/2021 rd

teet aborttilakiin ovat naisiin kohdistuvaa syrjintää. Meillä voi olla varmasti ihan hyvistä, perustelluista syistä erilaisia näkemyksiä, mutta minä jotenkin toivoisin etenkin, että ei vedettäisi tähän ehkä sellaisia asioita, mitä ei oikeudellisesti ainakaan tämänhetkisen tulkinnan mukaan ole tulkittu sillä tavalla, että tavallaan se olisi mahdollista kääntää ihan toisin päin.

Mutta iso kiitos omasta puolestani keskustelusta, ja päätän ehkä tällä kertaa, tänään, tähän, mutta haluan kiittää kaikkia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

21.10 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! En ollut ajatellut enää käyttää puheenvuoroa, mutta edustaja Forsgrénin puheenvuoroon kommenttina, että olen ihan samaa mieltä. Vuosikymmeniä taaksepäin Suomessakin tehtiin mitä epämääräisimmissä oloissa abortteja, ja tuli hirveitä komplikaatioita sinne sairaaloihin, ja silloiset lääkärit, joista osa on vielä hengissä, ovat sitä kuvanneet niin, että ainakaan sellaista ei Suomessa tarvitsisi olla. Ja itse asiassa tämmöinen kirja kuin Aborttilääkäri, Markus Viljasen kirjoittama, tuli hiljakkoin ulos, joka kertoo hänen omista kokemuksistaan silloin vuosikymmenten takaa.

Mutta sen halusin sanoa sitten vielä näihin ehkäisyasioihin, että varmasti meillä, meidän ryhmässä, puolueessa eri puolilla Suomea — niin kuin uskoisin, että monissa muissakin puolueissa — on erilaisia näkökulmia. Itse, niin kuin sanottu, sekä neuvolalääkärinä että gynekologina vuosia, vuosikymmeniä toimineena olen ruksinut ja kannatan niitä ehkäisyasioita, mutta en niin, että ne olisivat vain tämmöinen jakoautomaatti pillereille tai muille, vaan että nuoret kohdattaisiin myös siinä tilanteessa, jotta voitaisiin käydä keskustelua ei vain raskauden ehkäisystä vaan monenlaisesta, kun nuorille voi tulla mielipahaa ja ikävää ja pettymystä liittyen ihmissuhteisiin, ja myös antaa tietoa taudeista. Eli se on sillä tavalla kokonaisvaltaisesti hyvään pyrkivää. Mutta nimenomaan, silloin kun meillä on ehkäisyä käytössä, niin kuin sanottu, nuorten pitäisi tietää, että jos mennään intiimisuhteeseen eikä olla valmiita ottamaan sitä lasta, silloin pitää käyttää ehkäisyä. Tämäkin asia minun mielestäni pitäisi koulussa ja eri yhteyksissä saada vielä suuremmilla kirjaimilla, selkokielellä meidän nuorille istutettua, että se tulisi niin kuin luonnostaan, vastuullisesti, sekä tyttöjen että poikien osalta.

Mutta kiitos kanssa omalta osaltani hyvästä keskustelusta. Ehkä vielä viimeisenä, mitä piti jo aiemmin tuolla kuitenkin kommentoida, että kun täällä muutamakin kansanedustaja sanoi, että kaikki synnyttäjät eivät ole naisia, niin kyllä meidän perusbiologia kuitenkin on aivan niin, että naisilla on se kohtu ja kohdussa lapset kasvavat. Jos sitten joku on identiteetiltään kokenut jotakin muuta ja paperit muuksi muuttanut, niin kyllä raskaana olevat ovat naisia, ja toivon, että me emme meidän nuoria sekoita myös tämän tyyppisillä ajatuksilla.

Tässä minun puolestani tältä illalta, kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.